T088 TKL 6 (14) Luận Di Giáo Kinh

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1529

LUAÄN DI GIAÙO KINH Taùc giaû: Boà-taùt Thieân Thaân. Haùn dòch: Tam taïng Phaùp Sö Chaân Ñeá.

Ñaûnh leã chö Phaät ba ñôøi,
Bieån roäng coâng ñöùc voâ thöôïng,
Thöông xoùt cöùu ñoä chuùng sinh,
Cho neân con xin quy maïng.
Phaùp taïng voâ cuøng thanh tònh,
Taêng tröôûng cho ngöôøi tu haønh,
Theá gian vaø xuaát theá gian,
Chuùng con ñeàu xin cung kính.
Nay con soaïn ra luaän naøy,
Giaûi thích nghóa kinh cuûa Phaät,
Giuùp cho taát caû Boà-taùt,
Cuøng bieát veà ñaïo phöông tieän.
Nhôø bieát ñaïo phöông tieän aáy,
Phaät phaùp toàn taïi laâu daøi,
Dieät tröø loãi laàm phaøm-Thaùnh,
Thaønh töïu töï lôïi-lôïi tha.
Trong Kinh naøy thieát laäp phöông phaùp tu haønh cuûa Boà-taùt, coù baûy phaàn: 1. Phaàn töïa.
2. Phaàn tu taäp coâng ñöùc theá gian.
3. Phaàn thaønh töïu coâng ñöùc cuûa baäc Ñaïi nhaân xuaát theá gian.
SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 200

4. Phaàn hieån thò coâng ñöùc voâ cuøng troïn veïn. 5. Phaàn hieån thò quyeát ñònh tieán vaøo chöùng ngoä. 6. Phaàn phaân bieät chöa tieán vaøo chöùng ngoä cao nhaát ñeå ñoaïn tröø nghi ngôø. 7. Phaàn töï taùnh thanh tònh voâ ngaõ xa lìa caùc loaïi chaáp tröôùc. Kinh: “Ñöùc Phaät Thích Ca Maâu Ni, baét ñaàu chuyeån phaùp luaân ñoä A Nhaõ Kieàu Traàn Nhö, cuoái cuøng thuyeát phaùp ñoä cho Tu Baït Ñaø La. Nhöõng ngöôøi caàn ñoä ñeàu ñaõ ñoä xong. ÔÛ giöõa Sa La song thoï Ngaøi saép nhaäp Nieát baøn, luùc aáy vaøo giöõa ñeâm khuya, laëng yeân khoâng moät tieáng ñoäng, Ngaøi noùi toùm taét veà phaùp quan troïng cho caùc ñeä töû.” Luaän: Ñaàu tieân trong phaàn töïa, Kinh neâu roõ veà lôïi ích ñöôïc thaønh töïu troïn veïn. Thaønh töïu troïn veïn trong naøy coù saùu loaïi coâng ñöùc: 1. Coâng ñöùc cuûa Phaùp sö thaønh töïu troïn veïn. 2. Coâng ñöùc khai môû phaùp moân thaønh töïu troïn veïn. 3. Coâng ñöùc cuûa ñeä töû thaønh töïu troïn veïn. 4. Coâng ñöùc cuûa Ñaïi toång töôùng

thaønh töïu troïn veïn. 5. Coâng ñöùc cuûa töï töôùng nhaân quaû thaønh töïu troïn veïn. 6. Coâng ñöùc phaân bieät toång töôùng thaønh töïu troïn veïn. Ñaàu tieân laø coâng ñöùc cuûa Phaùp sö thaønh töïu troïn veïn coù ba loaïi töôùng: 1. Toång töôùng. 2. Bieät töôùng. 3. Toång bieät töôùng. - Toång töôùng, nhö kinh noùi "Maâu Ni". - Bieät töôùng, nhö kinh noùi "Thích Ca". - Toång bieät töôùng laø Phaät. Trong naøy, Thích Ca laø thò hieän phöông tieän kheùo leùo hoùa ñoä chuùng sinh, coøn laø ngöôøi thuoäc doøng doõi toân quyù. Maâu Ni laø coâng ñöùc cuûa heát thaûy chö Phaät, coøn neâu roõ veà töï Theå thanh tònh. Coâng ñöùc khai môû phaùp moân thaønh töïu troïn veïn, coù hai caâu veà phaùp baïch tònh (phaùp thieän thanh tònh): 1. Caâu veà phaùp baïch tònh cuûa ñaïo traøng. 2. Caâu veà phaùp baïch tònh cuûa Nieát baøn. Hai caâu tröôùc-sau cuûa hai phaùp baïch tònh naøy, giaûi thích roõ veà chuyeån phaùp luaân, nghóa giaûi thích neân bieát. Phaùp baïch tònh cuûa ñaïo traøng, nhö kinh noùi: "Baét ñaàu chuyeån phaùp luaân". Caâu veà phaùp baïch tònh cuûa Nieát baøn, nhö kinh noùi: "Laàn thuyeát phaùp cuoái cuøng".

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 201

Coâng ñöùc cuûa ñeä töû thaønh töïu troïn veïn, neâu roõ ngöôøi coù naêng löïc thoï trì hai loaïi phaùp moân baïch tònh, cho neân thaønh töïu coâng haïnh lôïi ích cho mình, bieåu hieän roõ raøng Nhö Lai thaúng thaén noùi veà coâng ñöùc cuûa phaùp moân. Nhö kinh noùi: "Ñoä A Nhaõ Kieàu Traàn Nhö..., ñoä Tu Baït Ñaø La". Hai caâu Kinh naøy neâu roõ taùm loaïi thaønh töïu. Theá naøo laø taùm loaïi? Ñoù laø: Thaønh töïu veà hai loaïi thoï trì, thaønh töïu veà hai loaïi phaùp moân baïch tònh, thaønh töïu veà hai loaïi coâng haïnh töï lôïi ích, thaønh töïu veà hai loaïi thaúng thaén noùi ñeán coâng ñöùc cuûa phaùp moân. Coâng ñöùc cuûa Ñaïi toång töôùng thaønh töïu troïn veïn, laø thaønh töïu taát caû veà taùm loaïi thaønh töïu, nhö kinh noùi: "Nhöõng ngöôøi caàn ñoä ñeàu ñaõ ñoä xong." Coâng ñöùc cuûa töï töôùng nhaân quaû thaønh töïu troïn veïn, coù boán loaïi töï töôùng: 1. Töï töôùng cuûa nhaân, nhö kinh noùi: "ÔÛ giöõa Sa la song thoï". 2. Töï töôùng cuûa nhaân vaø quaû, nhö kinh noùi: "Ngaøi saép nhaäp Nieát baøn". 3. Töï töôùng chung, nhö kinh noùi: "Luùc aáy vaøo giöõa ñeâm khuya". 4. Töï töôùng cuûa quaû, nhö kinh noùi: "Laëng yeân khoâng moät tieáng ñoäng." Trong ñoù töï töôùng chung, laø xa lìa hai beân, thaønh töïu hai loaïi trung ñaïo: 1. Trung ñaïo Chaùnh giaùc. 2. Trung ñaïo xa lìa Chaùnh giaùc. Trong naøy Trung ñaïo xa lìa Chaùnh giaùc, töùc laø töï töôùng cuûa quaû, neân bieát. Quaû naøy coù hai loaïi: 1. Quaû Nieát baøn laø töï taùnh khoâng dieãn ñaït ñöôïc, xa lìa moïi yù nieäm. 2. Quaû Nieát baøn xa lìa söï giaùc quaùn. Coâng ñöùc phaân bieät toång töôùng thaønh töïu troïn veïn, laø phaân bieät hai phaàn vò cuûa ngöôøi vaø phaùp coù sai bieät. Phaàn vò sai bieät cuûa ngöôøi, laø sai bieät veà quyeán thuoäc cuûa baäc Thöôïng thuû. Nhö kinh noùi: "Cho caùc ñeä töû". Phaàn vò sai bieät cuûa phaùp, laø caùc phaùp theá gian vaø xuaát theá gian. Nhö kinh noùi: "Ngaøi noùi toùm taét veà phaùp quan troïng." Ñaõ noùi veà phaàn Töïa. Tieáp theo noùi veà phaàn tu taäp coâng ñöùc theá gian. Coâng ñöùc naøy coù ba: 1. Coâng ñöùc tu taäp ñoái trò taø nghieäp. 2. Coâng ñöùc tu taäp ñoái trò ngaên laïi khoå ñau. 3. Coâng ñöùc tu taäp ñoái trò dieät tröø phieàn naõo.

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 202

Thöù nhaát laø coâng ñöùc tu taäp ñoái trò taø nghieäp. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Sau khi Ta dieät ñoä, caùc thaày neân toân troïng cung kính Ba-la-ñeà-moäc-xoa, nhö ñeâm toái gaëp ñeøn saùng, nhö ngöôøi ngheøo ñöôïc vaät baùu. Neân bieát giôùi phaùp naøy chính laø baäc Ñaïi sö cuûa caùc thaày, neáu Ta coøn ôû ñôøi cuõng khoâng khaùc gì giôùi phaùp naøy”. Luaän: Trong Kinh naøy, cöù moãi khi noùi ñeán Tyø kheo, laø neâu roõ veà töôùng xa lìa, laïi neâu roõ ñaïo phöông tieän cuûa Ñaïi thöøa, cuøng vôùi Nhò thöøa gioáng nhau, ñoàng thôøi ñoái vôùi boán chuùng cuõng cuøng chung haïnh xa lìa. “Sau khi Ta dieät ñoä”, lôøi naøy neâu roõ veà nghóa Di giaùo, laø phaùp khoâng theå hoaïi dieät. Bôûi vì phaùp khoâng dieät maát laø Phaùp thaân thanh tònh, thöôøng laøm phöông tieän hoùa ñoä ñeán cuøng cho theá gian. Nhö kinh noùi: “Neân toân troïng cung kính Ba-la-ñeà-moäc-xoa”. Moäc-xoa naøy cuõng laø phaùp thuaän vôùi töôùng Tyø ni, laïi laø nghóa ñieàu phuïc caùc haønh. Nhö Lai laø Phaùp thaân baát dieät, töï Theå giaûi thoaùt thuyeát veà Ba-la-ñeà-moäc-xoa. Döïa vaøo Phaùp thaân naøy, ñöôïc vöôït qua hai loaïi chöôùng ngaïi: 1. Chöôùng ngaïi vì Coù laø phieàn naõo toái taêm. 2. Chöôùng ngaïi vì Khoâng laø khoâng coù thieän caên. Ñöôïc vöôït qua chöôùng ngaïi vì phieàn naõo toái taêm, laø nhö muø coù ñöôïc maét saùng, phaùp cuõng töông töï. Nhö kinh noùi: “Nhö ñeâm toái gaëp ñeøn saùng”. Ñöôïc vöôït qua chöôùng ngaïi vì Khoâng laø khoâng coù thieän caên, bôûi vì ñaày ñuû taøi saûn quyù baùu töông töï nhö phaùp. Nhö kinh noùi: “Nhö ngöôøi ngheøo ñöôïc vaät baùu”. Coøn laïi laø neâu roõ Ba-la-ñeà-moäc-xoa, chính laø baäc Ñaïi sö cuûa ngöôøi tu haønh, nhö kinh noùi: “Neâu bieát giôùi phaùp naøy chính laø baäc Ñaïi sö cuûa caùc thaày”. Laïi neâu roõ phaùp töông töï con ngöôøi an truù duy trì laøm lôïi ích, nhö kinh noùi: “Neáu Ta coøn ôû ñôøi cuõng khoâng khaùc gì giôùi phaùp naøy.” Ñaõ noùi veà phaàn döïa vaøo giôùi thanh tònh caên baûn. Tieáp theo noùi veà phaàn phöông tieän xa lìa cuûa giôùi thanh tònh. Kinh: “Ngöôøi trì tònh giôùi, khoâng ñöôïc mua baùn trao ñoåi, saép xeáp ruoäng ñaát, nuoâi ngöôøi vaø toâi tôù, nuoâi caùc loaøi suùc vaät, taát caû moïi vieäc gieo troàng vaø caùc loaïi taøi saûn quyù baùu, ñeàu neân xa rôøi nhö traùnh hoá löûa. Khoâng ñöôïc chaët phaù coû caây, ñaøo bôùi ñaát ñai, pha cheá thuoác thang, xem töôùng laønh döõ, ngöôùc nhìn tinh tuù, suy ñoaùn thònh suy, boùi toaùn lòch soá..., ñeàu khoâng phuø hôïp. Phaûi bieát tieát cheá töï thaân, aên uoáng ñuùng giôø, töï soáng thanh tònh. Khoâng ñöôïc tham döï vieäc ñôøi, laõnh söù maïng lieân laïc. Chuù thuaät thuoác tieân, giao tieáp vôùi ngöôøi giaøu sang, noàng haäu thaân thieát roài sinh kieâu maïn, ñeàu khoâng neân laøm. Neân töï giöõ taâm ngay thaúng, chaùnh nieäm caàu mong töï ñoä. Khoâng ñöôïc che giaáu loãi laàm cuûa mình, bieåu hieän

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 203

kyø laï meâ hoaëc moïi ngöôøi. Ñoái vôùi boán söï cuùng döôøng, phaûi bieát möùc ñoä löôøng xeùt vöøa ñuû. Nhaän ñöôïc ñoà vaät cuùng döôøng, khoâng neân tích goùp caát giöõ”. Luaän: Trong naøy noùi veà phöông tieän xa lìa ñaït ñöôïc thanh tònh, laø giöõ gìn giôùi thanh tònh caên baûn, nhö kinh noùi: “Ngöôøi trì tònh giôùi”. Theá

naøo laø giöõ gìn caên baûn? Ñieàu gì laø caên baûn? Giöõ gìn caên baûn, nay noùi veà hai loaïi. Nhöõng gì laø hai loaïi? Ñoù laø: 1. Giöõ gìn khoâng gioáng nhö haøng phaøm phu taêng theâm sai laàm. 2. Giöõ gìn khoâng gioáng nhö ngoaïi ñaïo laøm haïi ñeán trí. Giöõ gìn khoâng gioáng nhö haøng phaøm phu taêng theâm sai laàm, coù möôøi moät ñieàu: 1. Phöông tieän mong caàu lôïi ích taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc mua baùn." 2. Hieän taïi mong caàu lôïi ích taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc mua baùn." 3. Giao dòch mong caàu lôïi ích taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc trao ñoåi". Neáu döïa theo giaù trò cuûa theá gian maø taâm khoâng mong caàu lôïi ích, thì khoâng phaïm vaøo loãi mua baùn, caùch thöùc phöông phaùp nhö trong Tyø ni giaûi thích roäng. 4. Nôi choán sinh soáng vieäc, mong caàu nhieàu söï yeân oån taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc saép xeáp ruoäng ñaát." 5. Quyeán thuoäc taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc nuoâi ngöôøi". Ñaây laø neâu roõ ngöôøi ngoaøi quyeán thuoäc khoâng cuøng chung yù muoán. Vì sao khoâng chæ noùi ñeán ngöôøi, maø coøn noùi ñeán daân? Bôûi vì taát caû cuøng ôû trong loaøi ngöôøi, ñoái vôùi thieän phaùp khoâng hoaøn toaøn thuoäc veà loaøi suùc sinh. 6. Hoaïn naïn sinh taâm thaáp heøn taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc nuoâi toâi tôù." 7. Nuoâi soáng caàu mong lôïi ích taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc nuoâi caùc loaøi suùc vaät." 8. Nhieàu söï vieäc taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc laøm taát caû moïi vieäc gieo troàng." 9. Tích chöùa tuï taäp taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Vaø caùc loaïi taøi saûn quyù baùu." 10. Khoâng hieåu bieát taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Ñeàu neân xa rôøi nhö traùnh hoá löûa." 11. Khoâng thuaän vôùi oai nghi vaø laøm toån haïi chuùng sinh taêng theâm sai laàm, nhö kinh noùi: "Khoâng ñöôïc chaët phaù coû caây, ñaøo bôùi ñaát ñai."

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 204

Möôøi moät ñieàu taêng theâm sai laàm naøy, ngöôøi tu haïnh Boà-taùt neân mau choùng xa rôøi chöù khoâng neân gaàn guõi, bôûi vì phaùp töông töï nhö traùnh xa ñoáng löûa lôùn, nhö kinh noùi: "Ñeàu neân xa rôøi nhö traùnh hoá löûa." Giöõ gìn khoâng gioáng nhö ngoaïi ñaïo laøm haïi ñeán trí, nghóa laø kieán chaáp phaân bieät cuûa theá gian. Kieán chaáp phaân bieät naøy coù naêm caâu, möôøi loaïi phaân bieät, nhö kinh noùi: "Pha cheá thuoác thang..." cho ñeán "...ñeàu khoâng phuø hôïp". Voán laø ngaên chaën kieán chaáp laï luøng. Ñieàu gì laø caên baûn? ÔÛ ñaây neâu roõ caên baûn coù hai loaïi: 1. Haønh phaùp caên baûn. 2. Haønh xöù caên baûn. Haønh phaùp caên baûn, laø Ba-la-ñeà-moäc-xoa. Haønh xöù caên baûn, laø thaân-mieäng-yù. Ñoái vôùi haønh xöù cuûa thaân-mieäng-yù, luoân luoân thöïc haønh theo Ba-la-ñeà-moäc-xoa. "Phaûi bieát tieát cheá töï thaân, aên uoáng ñuùng giôø...", laø neâu roõ haønh xöù cuûa thaân-mieäng-yù, bôûi vì ñoù laø Ba-la-ñeà-moäc-xoa. Ngöôøi tu haïnh Boà-taùt neân bieát roõ ba nôi thöïc haønh Ba-la-ñeà-moäc-xoa, bôûi vì khoâng coøn coù phaùp giaûi thoaùt naøo khaùc ngoaøi ba nôi naøy. Thaân xöù Ba-la-ñeà-moäc-xoa, coù naêm loaïi giaûi thoaùt-ba loaïi ñoái trò chöôùng ngaïi-hai loaïi khoâng neân laøm vaø khoâng laøm. 1. Chöôùng ngaïi vì mong caàu phoùng tuùng theo nôi khaùc, ñeå ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: "Phaûi bieát

tieát cheá töï thaân.” 2. Chöôùng ngaïi vì beân trong cung caáp khoâng thoûa maõn, ñeå ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: “AÂn uoáng ñuùng giôø.” 3. Chöôùng ngaïi vì cuøng mong caàu theo nhau, ñeå ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: “Töï soáng thanh tònh.” 4. Töï taùnh ngaên laïi nhieàu söï vieäc, nhö kinh noùi: “Khoâng ñöôïc tham döï vieäc ñôøi.” 5. Toân troïng töï taùnh, khoâng gaây ra ñieàu tuøy tieän thaáp heøn, nhö kinh noùi: “Khoâng ñöôïc laõnh söù maïng lieân laïc.” Hai caâu sau laø neâu roõ hai loaïi khoâng neân laøm vaø khoâng laøm, ba caâu tröôùc laø neâu roõ ba loaïi ñoái trò chöôùng ngaïi. Theá naøo laø naêm loaïi giaûi thoaùt cuûa thaân? Ñoù laø: 1. Thaân giaûi thoaùt moïi duyeân beân ngoaøi. 2. Thaân giaûi thoaùt moïi duyeân beân trong. 3. Thaân giaûi thoaùt moïi duyeân cuûa töï töôùng. 4. Thaân giaûi thoaùt moïi duyeân cuûa nhieàu chuyeän. 5. Thaân giaûi thoaùt moïi duyeân xa rôøi phöông tieän sai khaùc. Trong naêm loaïi giaûi thoaùt, caâu thöù nhaát laø chung, boán caâu coøn laïi laø rieâng, neân bieát.

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 205

Khaåu xöù Ba-la-ñeà-moäc-xoa, coù hai loaïi taø ngöõ khoâng neân laøm vaø khoâng laøm. Ñoù laø: - Döïa vaøo taø phaùp maø noùi, coù hai loaïi khoâng neân laøm. Moät laø noùi lôøi taø thuaät laøm naõo haïi chuùng sinh; hai laø döïa vaøo thuoác thang taø vaïy noùi lôøi khoâng ñuùng ñaén ñeå bieän luaän theo theá gian, nhö kinh noùi: “Chuù thuaät thuoác tieân.” - Döïa vaøo ngöôøi taø vaïy maø noùi, cuõng coù hai loaïi khoâng neân laøm. Moät laø cuøng vôùi doøng hoï toát ñeïp nhö nhau, noùi nhieàu lôøi thoâ bæ xaáu xa; hai laø thaân caän vôùi doøng hoï, noùi nhieàu lôøi ngaïo maïn töï cao. Nhö kinh noùi: “Giao tieáp vôùi ngöôøi giaøu sang, noàng haäu thaân thieát roài sinh kieâu maïn, ñeàu khoâng neân laøm.” YÙ xöù Ba-la-ñeà-moäc-xoa, coù saùu caâu noùi veà ba loaïi ñoái trò chöôùng ngaïi-ba loaïi khoâng neân laøm vaø khoâng laøm. 1. Chöôùng ngaïi gì thaáy nhieàu sai laàm cuûa ngöôøi khaùc, voán phaïm vaøo taâm thanh tònh cuûa mình, ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: “Neân töï giöõ taâm ngay thaúng.” 2. Chöôùng ngaïi vì tö duy taø vaïy, cho neân khoâng coù naêng löïc töï vöôït qua phaàn vò döôùi thaáp, ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: “Chaùnh nieäm caàu mong töï ñoä.” 3. Chöôùng ngaïi vì ôû trong moïi thöù thoï duïng khoâng bieát haïn cheá- khoâng heà thoûa maõn, ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, trong caâu thöù naêm noùi: “Ñoái vôùi boán söï cuùng döôøng, phaûi bieát möùc ñoä löôøng xeùt vöøa ñuû.” Söï cuùng döôøng naøy coù hai loaïi: 1. Ñoái vôùi söï cuùng döôøng trong phaàn thaân, nghóa laø cung caáp aên uoáng-aùo quaàn-ñoà naèm-thuoác thang, thuoäc veà cuùng döôøng phaàn thaân. 2. Ñoái vôùi söï cuùng döôøng trong phaàn taâm, nghóa laø taâm cuùng döôøng khoâng gioáng nhau, taâm cuùng döôøng khoâng thoûa maõn. Hai söï vieäc cuùng döôøng vôùi taâm traùi ngöôïc nhau, vaø taâm cuùng döôøng phaân bieät, boán loaïi taâm cuùng döôøng naøy, chuùng sinh ngu si meâ loaïn thöôøng tieáp nhaän söû duïng, khoâng bieát tieát cheá suy löôøng. Neáu tieán vaøo phaïm vi Tam muoäi thì bieát giôùi haïn, neáu tieán vaøo phaïm vi cuûa ñaïo thì bieát vöøa ñuû. Ba loaïi khoâng neân laøm vaø khoâng laøm, ñoù laø: 1. Khoâng laøm cho giôùi thanh tònh bò vaáy baån, khoâng ñöôïc giöõ taâm caáu nhieãm, nhö kinh noùi: “Khoâng ñöôïc che giaáu loãi laàm cuûa mình.” 2. Xa lìa

voâ côù bieåu hieän vieäc laøm khaùc laï cuûa mình, khieán cho ngöôøi khaùc hieåu khoâng ñuùng söï thaät, nhö kinh noùi: “Bieåu hieän kyø laï meâ hoaëc moïi ngöôøi.” 3. Xa lìa taâm tham lam tích tröõ caát giöõ moïi thöù vaät duïng, nhö kinh

noùi: “Nhaän ñöôïc ñoà vaät cuùng döôøng, khoâng neân tích goùp caát giöõ.” Ñaõ noùi veà phaàn thuaän theo giôùi caên baûn. Tieáp theo noùi veà giôùi caên baûn vaø thuaän theo giôùi ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt, coù naêng löïc sinh ra moïi coâng ñöùc. Kinh: “Ñaây laø noùi vaén taét veà töôùng trì giôùi. Giôùi laø caên baûn ñích thöïc thuaän vôùi giaûi thoaùt, goïi laø Ba-la-ñeà-moäc-xoa. Döïa vaøo giôùi naøy, coù theå phaùt sinh caùc phaùp thieàn ñònh vaø trí tueä dieät tröø khoå ñau”. Luaän: Thuaän theo giôùi laø giôùi töôùng, khoâng theå noùi roäng heát ñöôïc maø chæ noùi vaén taét ñeå bieåu hieän roõ raøng, neân bieát. Nhö kinh noùi: “Ñaây laø noùi vaén taét veà töôùng trì giôùi.” “Giôùi laø ñích thöïc thuaän vôùi”. Caâu naøy neâu roõ nghóa veà thuaän theo giôùi. ÔÛ ñaây noùi veà thuaän theo giôùi kia thì coù hai loaïi: 1. Thuaän theo giôùi caên baûn. 2. Thuaän theo caên baûn maø phaùt khôûi thaønh töïu veà giôùi. Thuaän theo giôùi caên baûn, laø neâu roõ thuaän theo haïnh Voâ taùc caên baûn, Ba-la-ñeà-moäc- xoa nhö tröôùc ñaây ñaõ noùi. Thuaän theo caên baûn maø phaùt khôûi thaønh töïu veà giôùi, laø neâu roõ nhaân giaûi thoaùt cuûa thôøi gian sau, trong thôøi gian hieän taïi thuaän theo giôùi maø phaùt sinh, nhö kinh noùi: “Caên baûn cuûa giaûi thoaùt”. Giôùi laø giaûi thoaùt, bôûi vì Theå coù naêng löïc ñích thöïc ñoä thoaùt, nhö kinh noùi: “Cho neân goïi laø Ba-la-ñeà-moäc-xoa”. Caâu naøy neâu roõ coù naêng löïc vöôït qua aùc haønh cuûa thaân-mieäng-yù, ñeán bôø beân kia thaønh töïu ba nghieäp giaûi thoaùt. Coù naêng löïc sinh ra moïi coâng ñöùc, laø neâu roõ coâng ñöùc giaûi thoaùt coù saéc töôùng vaø coâng ñöùc giaûi thoaùt khoâng coù saéc töôùng, hai coâng ñöùc giaûi thoaùt thuaän vôùi töôùng-ngöôïc vôùi töôùng aáy, ñeàu töø trong giôùi maø sinh ra. Nhö kinh noùi: “Döïa vaøo giôùi naøy, coù theå phaùt sinh caùc phaùp thieàn ñònh vaø trí tueä dieät tröø khoå ñau.” Tieáp theo noùi veà phaàn lôïi ích khuyeán khích tu giôùi. Kinh: “Vì vaäy caùc thaày Tyø kheo, neân giöõ giôùi thanh tònh, ñöøng laøm cho huûy phaïm thieáu soùt. Neáu ngöôøi luoân luoân giöõ giôùi thanh tònh, thì ngöôøi naøy luoân luoân coù thieän phaùp. Neáu khoâng coù giôùi thanh tònh, thì caùc coâng ñöùc thieän phaùp ñeàu khoâng coù theå phaùt sinh. Vì vaäy neân bieát giôùi laø truù xöù cuûa coâng ñöùc, laø nôi an oån baäc nhaát”. Luaän: Theá naøo laø lôïi ích khuyeán khích tu giôùi? Trong ñoù coù naêm loaïi khuyeán khích: 1. Khuyeán khích khoâng laøm maát töï Theå, nhö kinh noùi: “Neân giöõ giôùi thanh tònh.” 2. Khuyeán khích khoâng rôøi boû phöông tieän, nhö kinh noùi: “Ñöøng

laøm cho huûy phaïm thieáu soùt.” 3. Khuyeán khích lìa xa nhöõng sai laàm cuûa thaân-mieäng vaø yù nghieäp, thöôøng quy taäp coâng ñöùc, nhö kinh noùi: “Neáu ngöôøi luoân luoân giöõ giôùi thanh tònh, thì ngöôøi naøy luoân luoân coù thieän phaùp”. 4. Khuyeán khích bieát nhieàu sai laàm xaáu xa ôû trong thaân-mieäng vaø

yù, cho neân taát caû moïi luùc khoâng coù theå phaùt sinh coâng ñöùc, nhö kinh noùi: “Neáu khoâng coù giôùi thanh tònh, thì caùc coâng ñöùc thieän phaùp ñeàu khoâng coù theå phaùt sinh”. 5. Bieåu hieän roõ raøng Boà-taùt trì giôùi, ôû trong ba loaïi giôùi maø mình tu haønh, coù nhöõng ñieàu ñöôïc-maát nhö vaäy, thì mình neân truù vaøo nôi an oån chöù khoâng truù vaøo nôi khoâng an oån. Nhö kinh noùi: “Vì vaäy neân bieát giôùi laø truù xöù cuûa coâng ñöùc, laø nôi an oån baäc nhaát”. Caâu naøy ñích thöùc neâu roõ nghóa thuø thaéng veà lôïi ích khuyeán khích tu giôùi. Ñaõ noùi veà coâng ñöùc tu taäp ñoái trò taø nghieäp. Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc tu taäp ñoái trò ngaên laïi khoå ñau. Khoå trong naøy coù ba loaïi: 1. Khoå vì caên ham muoán phoùng tuùng. 2. Khoå vì aên nhieàu. 3. Khoå vì löôøi nhaùc, ham nguû nghæ. Ba loaïi khoå naøy laáy nieàm vui cuûa phaùp moân Tam muoäi ñeå ñoái trò, neân bieát. Theá naøo laø ñoái trò vôùi noãi khoå vì caên ham muoán phoùng tuùng? Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Ñaõ coù theå truù vaøo giôùi, thì neân cheá ngöï naêm caên, ñöøng ñeå cho phoùng tuùng, chaïy theo vôùi naêm duïc. Ví nhö ngöôøi chaên traâu, caàm roi maø theo saùt, khoâng ñeå cho phoùng tuùng, phaïm vaøo luùa maï cuûa ngöôøi. Neáu phoùng tuùng naêm caên, thì khoâng nhöõng naêm duïc, maø coøn lan roäng ra, khoâng coøn coù giôùi haïn, khoâng theå cheá ngöï ñöôïc. Cuõng nhö ngöïa hung döõ, khoâng duøng cöông ghìm laïi, thì seõ keùo theo ngöôøi, rôi vaøo trong hoá haàm. Nhö bò giaëc cöôùp haïi, khoå sôû chæ moät ñôøi, coøn giaëc cöôùp naêm caên, tai hoïa ñeán nhieàu kieáp. Vì toån haïi raát naëng, khoâng theå khoâng caån thaän. Vì vaäy ngöôøi coù trí, kieàm cheá maø khoâng theo, giöõ gioáng nhö giöõ giaëc, khoâng ñeå cho phoùng tuùng, giaû söû coù phoùng tuùng, thì cuõng khoâng bao laâu, thaáy chuùng ñeàu dieät heát”. Luaän: Khoå vì caên ham muoán phoùng tuùng, voán laø nhaân cuûa khoå vaø quaû cuûa khoå. Döïa vaøo giôùi thanh tònh, duøng Tam muoäi laøm phöông tieän, thaâu nhieáp yù nieäm ñeå ñoái trò. Nhö kinh noùi: “Ñaõ coù theå truù vaøo giôùi, thì neân cheá ngöï naêm caên”. Taïi sao chæ noùi naêm caên? Bôûi vì neâu roõ saéc vaø phi saéc khaùc nhau. Vaû laïi, trong yù caên coù ñuû naêm caên, voán coù hai loaïi ñoái trò. Theá naøo laø hai loaïi? Ñoù laø: 1. Ñoái trò yù nieäm daáy ñoäng.

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 208

2. Ñoái trò yù nieäm baát ñoäng. Nghó ñeán giôùi giöõ gìn caên coù lôïi ích töông töï vôùi phaùp, nhö kinh noùi: “Ñöøng ñeå cho phoùng tuùng…” cho ñeán “… phaïm vaøo luùa maï cuûa ngöôøi”. Thaân giôùi thanh tònh, cho neân khoâng phoùng tuùng theo caùc loaïi caûnh saéc, töông töï vôùi phaùp laø chaên traâu. Chaùnh nieäm thaønh töïu, cho neân khoâng phaùt sinh caùc loaïi taâm nieäm, töông töï vôùi phaùp laø caàm roi theo saùt. Nhôø vaøo söï nhôù nghó ñeán giôùi thaønh töïu, cho neân phöông tieän Tam muoäi vaø coâng ñöùc chaùnh thoï khoâng heà giaûm bôùt-khoâng heà maát ñi, töông töï vôùi phaùp laø khoâng phaïm vaøo luùa maï cuûa ngöôøi. Laïi coøn neâu roõ khoâng coù söï nghó nhôù ñeán giôùi thì taâm sai laïc laøm toån haïi voâ cuøng, vì taäp khí thaønh töïu thì khoù maø ñoái trò, nhö kinh noùi: “Neáu phoùng tuùng naêm caên, thì khoâng nhöõng naêm duïc, maø coøn lan roäng ra, khoâng coøn coù giôùi haïn, khoâng theå cheá ngöï ñöôïc.” Tieáp ñeán noùi veà khoâng coù ñoái trò

vaø khoù ñoái trò, ngöïa hung döõ töông töï nhö phaùp, nhö kinh noùi: “Cuõng nhö ngöïa hung döõ, khoâng duøng cöông ghìm laïi, thì seõ keùo theo ngöôøi, rôi vaøo trong hoá haàm.” Laïi neâu roõ sai laàm naëng neà töông töï vaø khoâng töông töï, cuõng bôûi vì nhaân quaû saâu xa maø khoå ñau trong voâ löôïng kieáp, neâu roõ trong thôøi gian tröôùc caàn phaûi caån thaän. Nhö kinh noùi: “Nhö bò giaëc cöôùp haïi, khoå sôû chæ moät ñôøi, coøn giaëc cöôùp naêm caên, tai hoïa ñeán nhieàu kieáp, vì toån haïi raát naëng, khoâng theå khoâng caån thaän”. Tröôùc ñaõ noùi nghó ñeán giôùi ñeå giöõ gìn. Nay noùi duøng trí ñeå giöõ gìn. Trí laø quaùn saùt Tam muoäi, naêm caên laø chöôùng ngaïi naëng neà ñoái vôùi Tam muoäi, nhö kinh noùi: “Vì vaäy ngöôøi coù trí, keàm cheá maø khoâng theo”. Giöõ gìn naêm caên nhö giaëc laøm haïi maïng mình, töông töï vôùi phaùp, nhö kinh noùi: “Giöõ gioáng nhö giöõ giaëc, khoâng ñeå cho phoùng tuùng”. Loãi naëng ñaõ nhö vaäy, loãi nheï laøm sao keàm cheá? Loãi nheï trong naøy, nghóa laø chöôùng ngaïi cuûa taäp khí raát vi teá, ôû nôi naøy luùc coù thì coù, luùc khoâng coù thì khoâng coù, bôûi vì khoâng taùc yù daáy khôûi, nhö kinh noùi: “Giaû söû coù phoùng tuùng”. Bôûi vì theá cuûa noù khoâng töï mình toàn taïi, nhö kinh noùi: “Thì cuõng khoâng bao laâu”. Bôûi vì taùnh cuûa naêm caên laø khoâng chöôùng ngaïi cho neân khoâng troâng thaáy laãn nhau, nhö kinh noùi: “Thaáy chuùng ñeàu dieät heát”. Trong naøy sao noùi laø thaáy? Bôûi vì neâu roõ döïa vaøo luùc nhìn thaáy maø noùi, naêm caên khoâng troâng thaáy taùnh cuûa noù cho neân dieät heát khoâng coøn thaáy gì. Tieáp theo noùi veà ñoái trò khoå vì ham muoán phoùng tuùng. Kinh: “Ñoái vôùi naêm caên naøy, taâm laø chuû cuûa chuùng, vì vaäy caùc thaày neân cheá ngöï taâm cho toát. Taâm thaät laø ñaùng sôï, coøn hôn caû raén ñoäc, thuù döõ vaø giaëc thuø, ngoïn löûa lôùn lan ra, khoâng ñuû ví cho taâm. Ví nhö coù

moät ngöôøi, tay böng baùt maät ñaày, chuyeån ñoäng khoâng döøng laïi, chæ nhìn vaøo baùt maät, khoâng troâng thaáy hoá saâu. Ví nhö con voi say, khoâng moùc saét keàm laïi, vöôïn khæ gaëp caây röøng, nhaûy nhoùt leo treøo maõi, khoù maø keàm cheá ñöôïc. Neân gaáp ruùt ñieàu taâm, khoâng ñeå cho phoùng tuùng. Phoùng tuùng theo taâm naøy, maát vieäc thieän cuûa ngöôøi, cheá ngöï taâm moät choã, khoâng vieäc gì khoâng thaønh. Vì vaäy caùc thaày Tyø kheo, neân chòu khoù tinh tieán, ñieàu phuïc taâm cuûa mình!” Luaän: Trong naøy noùi ñeán khoå vì ham muoán, laø bôûi vì taâm-taùnh sai bieät, cuõng laø nhaân cuûa khoå vaø quaû cuûa khoå, neâu roõ khoå vì caùc loaïi saéc, döïa vaøo taâm maø coù, nhö kinh noùi: “Ñoái vôùi naêm caên naøy, taâm laø chuû cuûa chuùng”. Neân bieát nhö vaäy. Noù phaùt sinh sai laàm cho mình vaø cho ngöôøi, vì vaäy phaûi chòu khoù ngaên chaën, nhö kinh noùi: “Vì vaäy caùc thaày neân cheá ngöï taâm cho toát”. Taïi sao chòu khoù ngaên chaën? Bôûi vì neâu roõ taâm naøy laø phaùp chöôùng ngaïi ñeán Tam-muoäi. Theá naøo laø töôùng cuûa Tam-muoäi? Theá naøo laø töôùng cuûa phaùp chöôùng ngaïi? Töôùng cuûa Tam-muoäi thì coù ba loaïi: 1. Töôùng cuûa Tam-muoäi khoâng coù hai nieäm. 2. Töôùng cuûa Tam-muoäi ñieàu hoøa meàm moûng khoâng lay ñoäng. 3. Töôùng cuûa Tam-muoäi phaùt sinh nhieàu coâng ñöùc. Töôùng cuûa phaùp chöôùng ngaïi cuõng

coù ba loaïi: 1. Chöôùng ngaïi vì taâm taùnh sai bieät. 2. Chöôùng ngaïi vì dao ñoäng khoâng ñieàu hoøa. 3. Chöôùng ngaïi vì maát caùc coâng ñöùc. Chöôùng ngaïi vì taâm taùnh sai bieät, nhö kinh noùi: “Taâm thaät laø ñaùng sôï, coøn hôn caû raén ñoäc, thuù döõ vaø giaëc thuø, ngoïn löûa lôùn lan ra, khoâng ñuû ví cho taâm”. Sai bieät noùi ñeán trong naøy, laø boán loaïi sai bieät nhö tham... Tu phaùp Tam-muoäi khoâng coù hai nieäm, thì ñoái vôùi söï sai bieät naøy thaät laø ñaùng sôï, neân bieát. Boán loaïi ví duï bôûi vì töông töï nhö phaùp, coøn neâu roõ phaùp khoâng töông töï cho neân thaät laø ñaùng sôï. Chöôùng ngaïi vì dao ñoäng khoâng ñieàu hoøa, nhö kinh noùi: “Chuyeån ñoäng khoâng döøng laïi...” Chuyeån ñoäng noùi ñeán trong naøy, laø neâu roõ Thöùc dao ñoäng chuyeån bieán trong caùc caên, laïi voâ cuøng nhanh choùng, bôûi vì phaùp töông töï vôùi vöôïn khæ. “Chæ nhìn vaøo baùt maät”, laø neâu roõ bôûi vì coù maøng che cho neân khoâng thaáy ñöôïc vò lai. Hoá saâu laø nghóa cuûa chöôùng ngaïi. Chöôùng ngaïi naøy coù hai loaïi: 1. Chöôùng ngaïi vì nôi sinh ra. 2. Chöôùng ngaïi vì luùc tu taäp taát caû caùc haïnh gaëp phaûi khoán khoå cho neân khoâng theå naøo thaønh töïu, bôûi vì phaùp töông töï vôùi voi say. “Neân gaáp

ruùt ñieàu taâm”, laø neâu roõ söï kìm neùn taâm vaøo nôi khoâng coøn lay ñoäng. “Khoâng ñeå cho phoùng tuùng”, laø bieåu hieän roõ raøng thaâu nhieáp ñöa vaøo nôi taäp trung ñeå ñieàu phuïc. Chöôùng ngaïi vì maát caùc coâng ñöùc, nhö kinh noùi: “Phoùng tuùng theo taâm naøy, maát vieäc thieän cuûa ngöôøi.” Töôùng cuûa Tam-muoäi khoâng coù hai nieäm, nhö kinh noùi: “Cheá ngöï taâm moät choã.” Töôùng cuûa Tam-muoäi phaùt sinh nhieàu coâng ñöùc, nhö kinh noùi: “Khoâng vieäc gì khoâng thaønh.” Töôùng cuûa Tam-muoäi ñieàu hoøa meàm moûng khoâng lay ñoäng, nhö kinh noùi: “Neân chòu khoù tinh tieán, ñieàu phuïc taâm cuûa mình.” Ñaõ noùi veà ñoái trò khoå vì caên ham muoán phoùng tuùng. Tieáp theo noùi veà ñoái trò khoå vì aên nhieàu. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Duøng ñoà aên thöùc uoáng, neân gioáng nhö uoáng thuoác, thöùc aên ngon hay dôû, ñöøng sinh taâm theâm bôùt, coù ñöôïc ñeå nuoâi thaân, tröø heát moïi ñoùi khaùt. Nhö ong huùt nhuïy hoa, chæ laáy vò cuûa hoa, khoâng laøm haïi saéc-höông. Tyø kheo cuõng nhö vaäy, nhaän cuùng döôøng cuûa ngöôøi, laø töï tröø phieàn naõo, khoâng ñöôïc caàu cho nhieàu, maát thieän taâm cuûa ngöôøi. Ví nhö ngöôøi coù trí, bieát löôïng söùc cuûa traâu, coù theå chòu bao nhieâu, khoâng laøm cho quaù möùc, maø caïn kieät söùc löïc”. Luaän: AÂn nhieàu thì chöôùng ngaïi ñeán Tam-muoäi. AÂn coù hai loaïi. Nhöõng gì laø hai loaïi? Ñoù laø: 1. AÂn vì thaân. 2. AÂn vì taâm-taâm sôû phaùp. Neáu ñoaøn thöïc nhieàu thì laøm cho khoù ngöøng laïi, caùch xa vôùi thieàn ñònh. AÂn vì taâm-taâm sôû phaùp, ñaây laø trong phaùp traùi ngöôïc nhau cuûa coõi Duïc, duøng phöông tieän ñeå ñoái trò. Laïi coù taâm Ñeä nhaát nghóa cao nhaát trong Tam-muoäi, cho neân thaønh töïu Tam-muoäi voâ thöïc. Hai loaïi Tam- muoäi nhö vaäy, coù saùu loaïi coâng ñöùc thaønh töïu. Nhöõng gì laø saùu loaïi? Ñoù laø: 1. Thaønh töïu coâng ñöùc ñoái trò veà thoï duïng. 2. Thaønh töïu coâng ñöùc quaùn saùt bình ñaúng. 3. Thaønh töïu coâng ñöùc ñoái trò cuoái cuøng. 4. Thaønh töïu töông töï coâng ñöùc quaùn saùt bình ñaúng

bieåu hieän roõ raøng. 5. Thaønh töïu coâng ñöùc thoï duïng khoâng uoång phí. 6. Thaønh töïu coâng ñöùc bieát ñuùng giôø giaác. Thaønh töïu saùu loaïi coâng ñöùc naøy bieåu hieän roõ raøng hai loaïi Tam-

muoäi. Thaønh töïu coâng ñöùc thöù nhaát-thöù naêm-thöù saùu, laø bieåu hieän roõ raøng veà Tam-muoäi thieåu thöïc (aên ít). Thaønh töïu ba loaïi coâng ñöùc coøn laïi, laø bieåu hieän roõ raøng veà Tam-muoäi voâ thöïc (khoâng aên.) Thaønh töïu coâng ñöùc ñoái trò veà thoï duïng, nhö kinh noùi: “Caùc thaày Tyø kheo! Duøng ñoà aên thöùc uoáng, neân gioáng nhö uoáng thuoác.” Thaønh töïu coâng ñöùc quaùn saùt bình ñaúng, nhö kinh noùi: “Thöùc aên ngon hay dôû, ñöøng sinh taâm theâm bôùt.” Thaønh töïu coâng ñöùc ñoái trò cuoái cuøng, nhö kinh noùi: “Coù ñöôïc ñeå nuoâi thaân, tröø heát moïi ñoùi khaùt”. Ñaây laø neâu roõ Phaùp thaân bình ñaúng thaâu nhieáp quaùn saùt bình ñaúng, bôûi vì cuoái cuøng khoâng coù moïi ñieàu ñoùi khaùt. Thaønh töïu töông töï coâng ñöùc quaùn saùt bình ñaúng bieåu hieän roõ raøng, nhö kinh noùi: “Nhö ong huùt nhuïy hoa, chæ laáy vò cuûa hoa, khoâng laøm haïi saéc-höông, Tyø kheo cuõng nhö vaäy.” Khoâng laøm haïi noùi ñeán trong naøy, laø neâu roõ khoâng laøm haïi ñeán phaùp quaùn. Thaønh töïu coâng ñöùc thoï duïng khoâng uoång phí, nhö kinh noùi: “Nhaän cuùng döôøng cuûa ngöôøi, laø töï tröø phieàn naõo.” Thaønh töïu coâng ñöùc bieát ñuùng giôø giaác, nhö kinh noùi: “Khoâng ñöôïc caàu cho nhieàu, maát thieän taâm cuûa ngöôøi”. Caàu nhieàu, laø neâu roõ taâm-taâm sôû phaùp coù nhieàu coâng ñöùc cuûa Tam-muoäi khoâng hieän roõ tröôùc maét. Bieát löôïng söùc cuûa traâu..., laø neâu roõ bieát ñuùng giôø giaác töông töï vôùi phaùp. Neâu roõ bieát ñuùng giôø giaác coù hai loaïi: 1. Phöông tieän so saùnh thôøi gian. 2. Thaønh töïu töông öng vôùi thôøi gian. Voán laø neâu roõ sai laàm vì aên nhieàu. Ñaõ noùi veà ñoái trò khoå vì aên nhieàu. Tieáp theo noùi veà ñoái trò khoå vì löôøi nhaùc ham nguû nghæ. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Ban ngaøy thì chòu khoù, chuyeân taâm vaøo tu taäp, taát caû caùc thieän phaùp, ñöøng laõng phí thôøi gian. Ñaàu ñeâm vaø cuoái ñeâm, cuõng ñöøng coù boû dôû, giöõa ñeâm thì tuïng Kinh, ñeå töï tieâu nghieäp chöôùng. Ñöøng vì ham nguû nghæ, khieán moät ñôøi troâi qua, uoång phí vaø troáng roãng, khoâng ñaït ñöôïc gì caû. Neân nghó ñeán voâ thöôøng, laø ngoïn löûa höøng höïc, ñoát chaùy moïi theá gian, haõy sôùm caàu töï ñoä, ñöøng ham nguû nghæ nhieàu. Nhöõng loaïi giaëc phieàn naõo, thöôøng rình raäp gieát ngöôøi, coøn hôn caû keû thuø, sao coù theå nguû nghæ, khoâng töï mình tænh ngoä? Phieàn naõo laø raén ñoäc, naèm nguû trong taâm caùc thaày, ví nhö raén hoå ñen, nguû trong phoøng caùc thaày, neân duøng moùc saét trì giôùi, nhanh choùng loaïi tröø noù ra, raén nguû ñaõ ra ngoaøi, môùi coù theå nguû yeân, raén ñoäc chöa ra

khoûi, maø vaãn ham nguû nghæ, laø ngöôøi khoâng hoå theïn. Hoå theïn laø trang phuïc, toát ñeïp vaøo baäc nhaát, trong caùc loaïi trang phuïc, hoå theïn nhö moùc saét, coù naêng löïc keàm cheá, ngöôøi laøm ñieàu phi phaùp. Vì vaäy caùc thaày Tyø kheo, luoân luoân neân hoå theïn, ñöøng boû qua choác laùt. Neáu xa rôøi hoå theïn,

thì maát caùc coâng ñöùc. Ngöôøi coù loøng hoå theïn, thì coù moïi thieän phaùp. Neáu khoâng coù hoå theïn, thì cuøng vôùi caàm thuù, khoâng coù gì khaùc nhau". Luaän: Ñoái trò khoå vì löôøi nhaùc ham nguû nghæ, cho neân duøng söï tö duy khoâng meät moûi ñeå ñoái trò. Trong naøy taïi sao löôøi nhaùc ham nguû nghæ maø cuøng noùi laø phaùp chöôùng ngaïi? Neâu roõ söï löôøi nhaùc, nghóa laø taâm ueå oaûi nhaùc nhôùm. Ham nguû nghæ laø thaân naëng neà khoù chòu. Hai loaïi naøy thuaän vôùi nhau cuøng laøm thaønh moät noãi khoå. Trong naêm loaïi chöôùng ngaïi ñeán Ñònh, cuøng noùi ñeán noãi khoå naøy. Trong ñoù phaùt sinh nguû nghæ coù ba loaïi: 1. Phaùt khôûi töø aên uoáng. 2. Phaùt khôûi do thôøi tieát. 3. Phaùt khôûi do taâm. Neáu phaùt khôûi do aên uoáng vaø thôøi tieát, thì ñoù laø söï nguû nghæ cuûa A-la-haùn, bôûi vì söï nguû nghæ khoâng töø trong taâm sinh ra, voán khoâng coù gì che phuû. Trong ba loaïi nguû nghæ naøy, hai loaïi ñaàu duøng söï tinh tieán ñeå ñoái trò, bôûi vì khoâng coù quan heä ñeán thôøi tieát, töø voâ thæ ñeán nay chöa heà ñoaïn tuyeät. Laïi neâu roõ Thaùnh ñaïo khoù ñaït ñöôïc, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Ban ngaøy thì chòu khoù, chuyeân taâm vaøo tu taäp, taát caû caùc thieän phaùp, ñöøng laõng phí thôøi gian. Ñaàu tieân vaø cuoái ñeâm, cuõng ñöøng coù boû dôû, giöõa ñeâm thì tuïng Kinh, ñeå töï tieâu nghieäp chöôùng. Ñöøng vì ham nguû nghæ, khieán moät ñôøi troâi qua, uoång phí vaø troáng roãng, khoâng ñaït ñöôïc gì caû". Töø Kinh khaùc, neâu roõ phaùp ñoái trò vôùi loaïi thöù ba laø söï nguû nghæ töø trong taâm daáy leân. Trong phaùp ñoái trò naøy coù hai loaïi: 1. Tö duy quaùn saùt ñeå ñoái trò, quaùn saùt naêm aám laø nhöõng chu kyø cuûa söï sinh dieät vaø huûy hoaïi. Nhö kinh noùi: "Neân nghó ñeán voâ thöôøng, laø ngoïn löûa höøng höïc, ñoát chaùy moïi theá gian". Laïi coøn neâu roõ laø caàu mong thieàn ñònh trí tueä ñeå ñoä mình vaø ñoä cho ngöôøi, nhö kinh noùi: "Haõy sôùm caàu töï ñoä, ñöøng ham nguû nghæ nhieàu". Vaû laïi, quaùn saùt roõ raøng aám-giôùi- nhaäp luoân luoân laøm toån haïi, trong thaân naêm aám thaät ñaùng sôï cho neân caàu mong töï mình giaùc ngoä ñuùng ñaén. Nhö kinh noùi: "Nhöõng loaïi giaëc phieàn naõo, thöôøng rình raäp gieát ngöôøi, coøn hôn caû keû thuø, sao coù theå nguû nghæ, khoâng töï mình tænh ngoä?"

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 213

2. Giöõ giôùi thanh tònh ñeå ñoái trò, nghóa laø thieàn ñònh töông öng vôùi taâm giôùi, saùu loaïi caûnh giôùi cuûa taâm voán an truù trong taâm mình, cho neân phaùp töông töï ñaùng sôï nhö raén ñoäc. Nhö kinh noùi: "Phieàn naõo laø raén ñoäc, naèm nguû trong taâm caùc thaày, ví nhö raén hoå ñen, nguû trong phoøng caùc thaày". Duøng taâm giôùi thanh tònh ñeå ñoái trò, nhö kinh noùi: "Neân duøng moùc saét trì giôùi, nhanh choùng loaïi töø noù ra". Laïi coøn neâu roõ haïnh xa lìa, soáng an oån, nhö kinh noùi: "Raén nguû ñaõ ra ngoaøi, môùi coù theå nguû yeân." Tieáp theo noùi veà phaàn vò baäc thaáp töông töï an oån khoâng coù gì ñoái trò, nhö kinh noùi: "Raén ñoäc chöa ra khoûi, maø vaãn ham nguû nghæ, laø ngöôøi khoâng hoå theïn". Ñoàng thôøi neâu roõ phaùp ñoái trò thuø thaéng coù naêng löïc laøm cho phaàn vò cuûa mình ñöôïc thanh tònh trang nghieâm, cuõng laøm cho phaàn vò cuûa ngöôøi khoâng coøn sai laàm, nhö kinh noùi: "Hoå theïn laø trang phuïc, toát ñeïp vaøo baäc nhaát, trong caùc loaïi trang phuïc, hoå theïn nhö moùc saét, coù naêng löïc keàm

cheá, ngöôøi laøm ñieàu phi phaùp". Trang phuïc toát ñeïp vaøo baäc nhaát noùi ñeán trong naøy, laø neâu roõ veà giôùi trang nghieâm hôn moïi thöù toát ñeïp khaùc. "Vì vaäy caùc thaày Tyø kheo" laø trình baøy nghóa gì? Ñoù laø neâu roõ söï khuyeán khích tu taäp laøm cho trang nghieâm toát ñeïp, bôûi vì thöôøng xuyeân tu taäp nhö vaäy. Laïi coøn neâu roõ bôûi vì xa rôøi cho neân laøm toån haïi phaàn vò cuûa mình, nhö kinh noùi: "Neáu xa rôøi hoå theïn, thì maát caùc coâng ñöùc". Laïi neâu roõ veà coù-khoâng vaø ñöôïc-maát, nhö kinh noùi roõ neân bieát. Ñaõ noùi veà coâng ñöùc tu taäp ñoái trò ngaên laïi khoå ñau. Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc tu taäp ñoái trò dieät tröø phieàn naõo, trong ñoù coù ba loaïi ñoái trò chöôùng ngaïi, neâu roõ veà ñaïo, nghóa aáy neân bieát. Kinh: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö coù ngöôøi ñeán, caét moïi phaàn thaân theå, thì töï mình luoân luoân, neân thaâu nhieáp taâm mình, khoâng ñeå cho oaùn haän. Cuõng neân giöõ mieäng mình, ñöøng thoát lôøi thoâ thieån. Neáu tuøy taâm giaän döõ, thì töï trôû ngaïi ñaïo, maát coâng ñöùc lôïi ích. Nhaãn nhuïc laø phaåm ñöùc, maø trì giôùi-khoå haïnh, ñeàu khoâng theå saùnh baèng. Ngöôøi naøo coù naêng löïc, thöïc haønh haïnh nhaãn nhuïc, môùi coù theå goïi laø ngöôøi coù nhieàu söùc maïnh. Neáu nhö khoâng theå naøo, hoan hyû chòu nhaãn nhuïc, lôøi maéng chöôûi hieåm aùc, nhö uoáng vò cam loä, thì khoâng goïi laø ngöôøi coù trí tueä nhaäp ñaïo. Vì leõ gì nhö vaäy? Bôûi vì tai haïi cuûa söï noùng naûy giaän döõ, phaù tan nhöõng thieän phaùp, huûy hoaïi danh tieáng toát, ñôøi naøy vaø ñôøi sau, ngöôøi ta khoâng thích gaëp. Neân bieát taâm giaän döõ, coøn hôn caû löûa maïnh, thöôøng xuyeân phaûi phoøng hoä, khoâng cho xen vaøo taâm. Giaëc cöôùp heát coâng ñöùc, khoâng gì hôn saân haän. Haøng baïch y höôûng thuï, taát caû moïi ham muoán, khoâng phaûi ngöôøi haønh ñaïo, khoâng coù caùch keàm cheá, saân haän

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 214

cuûa chính mình, haõy coøn tha thöù ñöôïc; ngöôøi xuaát gia haønh ñaïo, khoâng coøn nhöõng ham muoán, maø loøng ñaày saân haän, thaät laø ñieàu khoâng ñaùng. Ví nhö giöõa baàu trôøi, trong xanh vaø maùt meû, maø saám seùt noåi löûa, laø ñieàu khoâng phuø hôïp". Luaän: Trong ñoaïn naøy, ñoái trò chöôùng ngaïi ñaàu tieân, laø ñoái trò chöôùng ngaïi cuûa phieàn naõo saân haän, neâu roõ ñaïo lyù kham nhaãn. Tu theo haïnh Boà-taùt an truù trong phaàn vò kham nhaãn, coù naêng löïc nhaãn chòu taát caû caùc loaïi khoå naõo, khoâng coøn taâm lyù ñoái trò naëng-nheï, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö coù ngöôøi ñeán, caét moïi phaàn thaân theå, thì töï mình luoân luoân, neân thaâu nhieáp taâm mình, khoâng ñeå cho oaùn haän". Ñaây laø neâu roõ söï thaønh töïu Phaùp thaân huyeãn hoùa. Vaû laïi, khaåu haønh thanh tònh thöôøng noùi lôøi meàm moûng, nhö kinh noùi: "Cuõng neân giöõ mieäng mình, ñöøng thoát lôøi thoâ thieån." Laïi noùi ñeán phaùp chöôùng ngaïi cho ñaïo ñöùc-lôïi ích cuûa mình vaø ngöôøi, nhö kinh noùi: "Neáu tuøy taâm giaän döõ, thì töï trôû ngaïi ñaïo, maát coâng ñöùc lôïi ích". Ñaây laø bieåu hieän roõ raøng hai loaïi taâm haïnh thanh tònh laø coâng ñöùc vaø trí tueä, so saùnh thì thuø thaéng hôn caùc haïnh phuï thuoäc, nhö kinh noùi: "Nhaãn nhuïc laø phaåm ñöùc, maø trì giôùi-khoå haïnh, ñeàu khoâng theå saùnh baèng". Trong ñoù noùi ñeán haønh, laø

coâng ñöùc Tam-muoäi ñoái trò khoå ñau. Ba loaïi nghieäp khoå thanh tònh, vaø so saùnh töôùng traïng thuø thaéng laø neâu roõ veà haïnh an oån chòu ñöïng khoå nhoïc vì ñaïo, neân bieát. Tieáp theo noùi veà quaùn saùt Chaân nhö thanh tònh, bieåu hieän roõ raøng veà haïnh an laïc ñoái vôùi ñaïo, cho neân thaønh töïu trí quaùn saùt cuûa ngöôøi coù nhieàu söùc maïnh, nhö kinh noùi: “Ngöôøi naøo coù naëng löïc, thöïc haønh haïnh nhaãn nhuïc, môùi coù theå goïi laø ngöôøi coù nhieàu söùc maïnh”. Laïi bieåu hieän roõ raøng khoâng thaønh töïu naêng löïc tieán vaøo cuûa ngöôøi duõng maõnh, bôûi vì khoâng coù trí tueä quaùn saùt. Döïa vaøo söï traùi ngöôïc nhau ñeå bieåu hieän thuø thaéng, neân bieát. Nhö kinh noùi: “Neáu nhö khoâng theå naøo, hoan hyû chòu nhaãn nhuïc..., thì khoâng goïi laø ngöôøi, coù trí tueä nhaäp ñaïo”. Trong naøy noùi ñeán khoâng hoan hyû, laø bôûi vì khoâng coù nieàm tin thöïc söï tieán vaøo quaùn saùt. Lôøi maéng chöôûi hieåm aùc, laø neâu roõ trong töôùng cuûa phaùp moân Voâ sinh maø khoâng thoï duïng ñuùng nhö phaùp. Vò cam loä laø neâu roõ töôùng cuûa töï Theå phaùp Voâ sinh voán töông töï nhö phaùp. Trong naøy noùi ñeán ñaïo, laø neâu roõ töï Theå cuûa trí tueä. Laïi noùi ñeán nhöõng ñieàu sai laàm tai haïi cho neân phaûi luoân luoân giöõ gìn, nhö kinh noùi: “Vì leõ gì nhö vaäy? Bôûi vì...” Nhöõng thieän phaùp noùi ñeán trong naøy, laø töôùng cuûa trí tueä töï lôïi. Danh tieáng toát ñeïp, laø thieän phaùp laøm lôïi ích cho ngöôøi, ñoù goïi laø coâng ñöùc toát ñeïp. Ngöôøi ta khoâng thích gaëp, laø bôûi vì ñôøi naøy hoaëc ñôøi khaùc khoâng

coù ñöôïc quaû baùo ñaùng vui. Trong ñoù söï phoøng hoä coù hai loaïi. Nhöõng gì laø hai loaïi? Ñoù laø: 1. Baûo veä thieän phaùp cuûa mình gioáng nhö ñeà phoøng ngoïn löûa, phaùp töông töï nhö vaäy. 2. Baûo veä coâng ñöùc lôïi ích cho ngöôøi gioáng nhö ñeà phoøng giaëc cöôùp, phaùp voán töông töï nhö vaäy. Laïi neâu roõ coâng ñöùc theá gian trong phaùp thuaän-nghòch voán coù söï thoï duïng, chöù khoâng hoaøn toaøn traùi ngöôïc vôùi nhau. Nhö kinh noùi: “Haøng baïch y höôûng thuï, taát caû moïi ham muoán, khoâng phaûi ngöôøi haønh ñaïo, khoâng coù caùch keàm cheá saân haän cuûa chính mình, haõy coøn tha thöù ñöôïc.” Trong naøy noùi khoâng coù caùch, laø bôûi vì khoâng coù phaùp thanh tònh- thieän ñeå ñoái trò. Tieáp laø neâu roõ ñaïo lyù xuaát theá gian, ôû trong hai phaùp thoï duïng cuûa theá gian, luoân luoân traùi ngöôïc nhau. Nhö kinh noùi: “Ngöôøi xuaát gia haønh ñaïo, khoâng coøn nhöõng ham muoán, maø loøng ñaày saân haän, thaät laø ñieàu khoâng ñaùng”. Coøn laïi laø bieåu hieän roõ raøng veà ñieàu khoâng neân xaûy ra trong phaïm vi tu ñaïo, bôûi vì phaùp laø töông töï. Nhö kinh noùi: “Ví nhö giöõa baàu trôøi trong xanh vaø maùt meû, maø saám seùt noåi löûa laø ñieàu khoâng phuø hôïp.” Tieáp theo noùi veà ñaïo ñoái trò chöôùng ngaïi do phieàn naõo thöù hai. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Neân töï xoa ñaàu mình, ñaõ boû moïi trang söùc, toát ñeïp cuûa theá tuïc, thaân maëc aùo hoaïi saéc, tay oâm giöõ bình baùt, laáy xin aên töï soáng, töï nhìn mình nhö vaäy. Neáu daáy taâm kieâu maïn, neân nhanh choùng dieät tröø. Taêng theâm taâm kieâu maïn, haøng baïch y theá tuïc, haõy coøn khoâng thích hôïp, huoáng laø ngöôøi xuaát gia, tieán vaøo ñaïo tu taäp, ñeå mong caàu giaûi thoaùt, töï haï thaáp chính mình, maø haønh

haïnh xin aên?” Luaän: Ñaïo ñoái trò chöôùng ngaïi do phieàn naõo thöù hai, laø neâu roõ töï mình khoâng coù taâm nieäm toân quyù hôn haún, maø haønh haïnh coi nheï ñoái vôùi thaân taâm, rôøi xa phieàn naõo cao ngaïo xaáu xa. Trong ñoaïn naøy coù baûy caâu neâu roõ thöïc haønh haïnh rôøi xa, ñoù laø: 1. Ñoái vôùi nôi toân quyù hôn haún cao nhaát, tröôùc heát phaûi laøm cho thuaàn phuïc, luoân luoân phaûi töï bieát mình, nhö kinh noùi: “Caùc thaày Tyø kheo! Neân töï xoa ñaàu mình.” 2. Khoâng thoï duïng nhöõng ñoà vaät trang nghieâm khaùc, nhö kinh noùi: “Ñaõ boû moïi trang söùc …” 3. Ñoái vôùi y phuïc thì taâm phaûi ñoái trò yù nieäm thích xa hoa, nhö kinh noùi: “Thaân maëc aùo hoaïi saéc.”

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 216

4. Thöôøng töï giöõ gìn duïng cuï tieáp nhaän söû duïng cuûa mình, nhö kinh noùi: “Tay oâm giöõ bình baùt.” 5. Ñoái vôùi söï thoï duïng trong-ngoaøi, khoâng thöïc hieän phöông tieän sinh soáng naøo khaùc, vaø töï ñieàu phuïc laáy mình, nhö kinh noùi: “Laáy xin aên töï soáng.” 6. Thaønh töïu veà trí tueä cho neân thöôøng töï quaùn saùt mình, nhö kinh noùi: “Töï nhìn mình nhö vaäy.” 7. Thaønh töïu phaùp ñoái trò cho neân rôøi xa söï daáy khôûi vi teá, nhö kinh noùi: “Neáu daáy taâm kieâu maïn, neân nhanh choùng dieät tröø.” Phaàn coøn laïi laø trình baøy veà nghóa gì? Ñoù laø neâu roõ söï so saùnh. Töï haøng phuïc laø khoâng neân daáy khôûi kieâu maïn, bôûi vì chöôùng ngaïi ñeán coâng ñöùc trong phaïm vi tröôùc vaø sau naøy, nhö kinh noùi: “Taêng theâm taâm kieâu maïn, haøng baïch y theá tuïc…” Ñeàu noùi roõ nghóa nhö vaäy. Tieáp laø noùi veà ñoái trò chöôùng ngaïi thöù ba. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Taâm nònh hoùt quanh co, traùi ngöôïc nhau vôùi ñaïo, vì vaäy neân thuaän theo, giöõ taâm luoân chaát tröïc. Neân bieát raèng nònh hoùt, chæ laø do löøa doái. Ngöôøi nhaäp ñaïo thöïc haønh, thì khoâng coù ñieàu naøy. Vì vaäy caùc thaày caàn phaûi giöõ taâm ngay thaúng, laáy chaát tröïc laøm goác”. Luaän: Ñoái trò chöôùng ngaïi thöù ba, laø neâu roõ taâm chaát tröïc caên baûn, xa rôøi chöôùng ngaïi cuûa phieàn naõo nònh hoùt quanh co, bôûi vì ôû trong mieäng noùi-yù nghó thì töï mình laøm traùi ngöôïc vôùi chính ñieàu aáy, nhö kinh noùi: “Caùc thaày Tyø kheo! Taâm nònh hoùt quanh co, traùi ngöôïc nhau vôùi ñaïo”. Laïi neâu roõ voán laø ñoái trò chöôùng ngaïi vì traùi vôùi ñaïo, nhö kinh noùi: “Vì vaäy neân thuaän theo, giöõ taâm luoân chaát tröïc”. Laïi coøn phaùp traùi ngöôïc vôùi hình töôùng, voán laø ñieàu khoâng neân coù trong luùc tu ñaïo, nhö kinh noùi: “Neân bieát raèng nònh hoùt, chæ laø do löøa doái, ngöôøi nhaäp ñaïo thöïc haønh, thì khoâng coù ñieàu naøy”. Löøa doái noùi ñeán trong naøy, laø do taâm vaø mieäng ñoàng thôøi khoâng coù taùc duïng thaät söï. Phaàn coøn laïi laø neâu roõ taâm ngay thaúng, voán laø caên baûn cuûa taâm ñaïo, nhö kinh noùi: “Vì vaäy caùc thaày caàn phaûi giöõ taâm ngay thaúng, laáy chaát tröïc laøm goác.” Ñaõ noùi veà phaàn tu taäp coâng ñöùc theá gian. Tieáp theo noùi ñeán phaàn tu taäp coâng ñöùc cuûa baäc Ñaïi nhaân xuaát theá gian. Phaàn coâng ñöùc cuûa baäc Ñaïi nhaân coù taùm loaïi, taát caû caùc baäc Ñaïi nhaân thöôøng söû duïng coâng ñöùc naøy ñeå töï suy xeùt roõ raøng, nuoâi lôùn söï thaønh töïu phöông tieän troïn veïn. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Neân bieát raèng ngöôøi naøo maø ham muoán quaù nhieàu, vì caàu nhieàu lôïi döôõng thì khoå naõo cuõng nhieàu. Ngöôøi

khoâng nhieàu ham muoán, khoâng mong caàu-ham muoán, thì khoâng coù hoïa naøy.

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 217

Ngay caû ít ham muoán, maø coøn phaûi tu taäp; huoáng laø ít ham muoán, coù naêng löïc sinh ra, taát caû caùc coâng ñöùc? Ngöôøi khoâng nhieàu ham muoán, thì khoâng coù nònh hoùt, quanh co traùi ñaïo lyù, ñeå caàu thuaän yù ngöôøi, laïi cuõng khoâng ñeå cho caùc caên daét daãn ñöôïc. Ngöôøi haønh haïnh ít muoán, thì taâm luoân thaûn nhieân, khoâng coù gì lo sôï. Gaëp nhöõng ñieàu gì khaùc, luoân caûm thaáy vöøa ñuû. Ngöôøi coù ít ham muoán, thì coù ñöôïc Nieát baøn. Ñaây goïi laø thöïc haønh, coâng haïnh ít ham muoán". Luaän: Trong ñoaïn naøy noùi ñeán coâng ñöùc thöù nhaát cuûa baäc Ñaïi nhaân, chính laø thaønh töïu haïnh khoâng mong caàu, bôûi vì nhaän thöùc roõ raøng veà sai laàm cuûa ham muoán quaù nhieàu. Trong ñoù noùi veà söï nhaän thöùc roõ raøng coù naêm loaïi töôùng traïng. Ñoù laø: 1. Nhaän thöùc roõ raøng veà töôùng chöôùng ngaïi, ñoù laø ba loaïi chöôùng ngaïi do khoå-nghieäp vaø phieàn naõo, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Neân bieát raèng ngöôøi naøo maø ham muoán quaù nhieàu, vì caàu nhieàu lôïi döôõng thì khoå naõo cuõng nhieàu". Ñaây laø neâu roõ söï traàm luaân sinh töû khoâng döùt. 2. Nhaän thöùc roõ raøng veà töôùng ñoái trò, laø thaønh töïu coâng haïnh xa lìa ba loaïi voïng töôûng ñieân ñaûo, nhö kinh noùi: "Ngöôøi khoâng nhieàu ham muoán, khoâng mong caàu-ham muoán, thì khoâng coù hoïa naøy." 3. Nhaän thöùc roõ raøng veà töôùng taäp khôûi cuûa nhaân quaû, laø thaønh töïu voâ löôïng coâng haïnh, nhö kinh noùi: "Ngay caû ít ham muoán, maø coøn phaûi tu taäp; huoáng laø ít ham muoán, coù naêng löïc sinh ra, taát caû caùc coâng ñöùc?" 4. Nhaän thöùc roõ raøng veà töôùng cuoái cuøng khoâng coù caùc chöôùng ngaïi, laø ba chöôùng tieâu tröø taän cuøng, nhö kinh noùi: "Ngöôøi khoâng nhieàu ham muoán, thì khoâng coù nònh hoùt, quanh co traùi ñaïo lyù, ñeå caàu thuaän yù ngöôøi, laïi cuõng khoâng ñeå cho caùc caên daét daãn ñöôïc." 5. Nhaän thöùc roõ raøng veà töôùng thaønh töïu cuûa quaû, laø thaønh töïu quaû cuûa ba loaïi coâng ñöùc nhö Baùt-nhaõ... Nhö kinh noùi: "Ngöôøi haønh haïnh ít muoán, thì taâm luoân thaûn nhieân, khoâng coù gì lo sôï. Gaëp nhöõng ñieàu gì khaùc, luoân caûm thaáy vöøa ñuû. Ngöôøi coù ít ham muoán, thì coù ñöôïc Nieát baøn. Ñaây goïi laø thöïc haønh, coâng haïnh ít ham muoán." Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc thöù hai cuûa baäc Ñaïi nhaân nhaän thöùc roõ raøng. Kinh: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö muoán thoaùt khoûi, moïi khoå ñau phieàn naõo, thì caàn phaûi quaùn saùt, thöïc haønh bieát vöøa ñuû. Phaùp haønh bieát vöøa ñuû, chính laø xöù sôû cuûa vui söôùng vaø yeân oån. Ngöôøi luoân bieát vöøa ñuû, cho duø naèm treân ñaát, vaãn caûm thaáy an laïc. Ngöôøi khoâng bieát vöøa ñuû, tuy

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 218

ôû choán Thieân ñöôøng, maø cuõng khoâng haøi loøng. Ngöôøi khoâng bieát vöøa ñuû, tuy giaøu maø laïi ngheøo. Ngöôøi luoân bieát vöøa ñuû, tuy ngheøo maø laïi giaøu. Ngöôøi khoâng bieát vöøa ñuû, thöôøng xuyeân bò naêm duïc, loâi keùo vaø daãn daét, ñeå cho ngöôøi bieát vöøa ñuû phaûi thöôøng xoùt hoï. Ñaây goïi laø thöïc

haønh, coâng haïnh bieát vöøa ñuû". Luaän: Coâng ñöùc thöù hai cuûa baäc Ñaïi nhaân nhaän thöùc roõ raøng, laø thaønh töïu coâng haïnh bieát vöøa ñuû, chính laø ñoái trò veà nhaân-quaû cuûa khoå ñau, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö muoán thoaùt khoûi, moïi khoå ñau phieàn naõo, thì caàn phaûi quaùn saùt, thöïc haønh bieát vöøa ñuû". Trong naøy noùi ñeán phieàn naõo, laø neâu roõ sai laàm phieàn naõo töø ñau khoå maø phaùt sinh. Laïi noùi ñeán nhaân quaû thanh tònh voán laø Phaät phaùp ñoái trò thaønh töïu, nhö kinh noùi: "Phaùp haønh bieát vöøa ñuû, chính laø xöù sôû cuûa vui söôùng vaø yeân oån". Neáu nhö vaäy thì hai loaïi nhaän thöùc roõ raøng khaùc nhau theá naøo? Trong naøy neâu roõ söï nhaän thöùc roõ raøng ñaàu tieân, laø xa rôøi söï vieäc trong caûnh giôùi khaùc; ngöôøi bieát vöøa ñuû, laø xa rôøi ngay trong söï vieäc cuûa chính mình. Laïi coøn coù ba loaïi khaùc nhau, neâu roõ veà bieát vöøa ñuû vaø khoâng bieát vöøa ñuû. 1. Ñoái vôùi baát cöù nôi choán naøo, hoaøn caûnh naøo ñeàu coù söï thoï duïng khaùc nhau. 2. Ñoái vôùi baát cöù söï vieäc naøo, xaûy ra nhö theá naøo, ñeàu coù söï thoï duïng khaùc nhau. 3. ÔÛ trong baát cöù phaùp naøo, phaùt sinh nhö theá naøo, ñeàu coù söï khaùc nhau veà khoâng coù lôïi cho mình, coù lôïi cho mình vaø lôïi cho ngöôøi. Nhö kinh noùi: "Ngöôøi luoân bieát vöøa ñuû, cho duø naèm treân ñaát, vaãn caûm thaáy an laïc..." Nhö trong Kinh noùi roõ, neân bieát. Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc thöù ba cuûa baäc Ñaïi nhaân laø haïnh xa lìa. Kinh: "Caùc thaày Tyø kheo! Muoán caàu söï vaéng laëng, voâ vi vaø an laïc, neân xa choán oàn naùo, moät mình soáng thanh thaûn. Ngöôøi ôû choán vaéng laëng, Ñeá Thích vaø Chö Thieân, ñeàu toân troïng cung kính. Vì vaäy neân rôøi boû, ñoà chuùng cuûa chính mình, vaø ñoà chuùng cuûa ngöôøi, ôû moät mình vaéng laëng, tö duy dieät goác khoå. Neáu ngöôøi thích ñoà chuùng, thì nhaän chòu phieàn naõo, do ñoà chuùng gaây ra. Ví nhö caây coå thuï, caû baày chim tuï taäp, thì phaùt sinh tai hoïa, caønh nhaùnh bò khoâ gaõy. Theá gian bò raøng buoäc, chìm trong moïi khoán khoå, nhö voi giaø sa laày, khoâng theå naøo töï mình, thoaùt ra khoûi buøn laày. Ñaây goïi laø thöïc haønh, coâng haïnh phaûi xa lìa". Luaän: Coâng ñöùc thöù ba cuûa baäc Ñaïi nhaân laø haïnh xa lìa, trong ñoù

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 219

nghóa thuoäc veà ba phaàn, neân bieát. 1. Phaàn töï taùnh xa lìa, laø Theå vöôït ra. 2. Phaàn tu taäp xa lìa, laø phöông tieän vöôït ra. 3. Phaàn thoï duïng caùc kieán chaáp, laø luoân luoân raøng buoäc. Phaàn töï taùnh xa lìa, laø neâu roõ boán loaïi ñoái trò: 1. Chöôùng ngaïi vì chaáp vaøo töôùng Ngaõ, ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Muoán caàu söï vaéng laëng, voâ vi vaø an laïc". Söï vaéng laëng noùi ñeán trong naøy, laø neâu roõ phaùp voâ ngaõ, voán laø Khoâng. Voâ vi laø voâ töôùng, voán laø Khoâng. An laïc laø khoâng coù söï laáy-boû, voán laø nguyeän Khoâng. 2. Chöôùng ngaïi vì Ngaõ sôû, laø naêm chuùng daáy khôûi hoãn loaïn khoâng coù thöù töï, ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: "Neân xa choán oàn naùo." 3. Chöôùng ngaïi cho hai loaïi voâ töôùng kia, ñeå ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: "Moät mình soáng thanh thaûn." 4. Chöôùng ngaïi cho coâng ñöùc ñöùng ñaàu laø voâ vi, bôûi vì phaùp aáy ñöôïc chö Thieân toân troïng, ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: "Ngöôøi ôû choán vaéng laëng, Ñeá Thích vaø Chö Thieân, ñeàu

toân troïng cung kính.” Phaàn tu taäp xa lìa, laø xa lìa Ngaõ vaø Ngaõ sôû khoâng coøn soáng tuï taäp, nhö kinh noùi: “Vì vaäy neân rôøi boû, ñoà chuùng cuûa chính mình, vaø ñoà chuùng cuûa ngöôøi”. Thaønh töïu tueä phöông tieän, bôûi vì ñuùng nhö phaùp maø an truù, nhö kinh noùi: “ÔÛ moät mình vaéng laëng”. Bôûi vì kheùo leùo löïa choïn trí thaønh töïu xa lìa nhaân phaùt khôûi, nhö kinh noùi: “Tö duy dieät goác khoå.” Phaàn thoï duïng caùc kieán chaáp, laø vui vôùi söï taäp trung cuûa Ngaõ vaø Ngaõ sôû, cho neân sinh khôûi töôùng phieàn naõo trong caûnh giôùi cuûa taâm mình vaø taâm ngöôøi; nhö kinh noùi: “Neáu ngöôøi thích ñoà chuùng, thì nhaän chòu phieàn naõo, do ñoà chuùng gaây ra”. Caùc kieán chaáp do Taäp maø phaùt sinh, sinh roài töï haïi ñeán mình, bôûi vì caây coå thuï töông töï vôùi phaùp. Nhö kinh noùi: “Ví nhö caây coå thuï, caû baày chim tuï taäp, thì phaùt sinh tai hoïa, caønh nhaùnh bò khoâ gaõy”. Laïi neâu roõ khoâng coù töôùng lìa xa maø bôûi vì nghieäp phieàn naõo nhieãm tröôùc phaùt sinh, cho neân voi giaø sa laày töông töï vôùi phaùp. Nhö kinh noùi: “Theá gian bò raøng buoäc, chìm trong moïi khoán khoå, nhö voi giaø sa laày, khoâng theå naøo töï mình, thoaùt ra khoûi buøn laày. Ñaây goïi laø thöïc haønh, coâng haïnh phaûi xa lìa.” Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc thöù tö cuûa baäc Ñaïi nhaân laø khoâng meät moûi. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Neáu chòu khoù tinh tieán, thì khoâng vieäc gì khoù, vì vaäy caùc thaày caàn phaûi chòu khoù tinh tieán. Ví nhö doøng nöôùc

nhoû, luoân luoân chaûy khoâng ngöøng, thì seõ coù naêng löïc, xuyeân thuûng caû ñaù cöùng. Neáu taâm cuûa haønh giaû, luoân luoân trong löôøi nhaùc, maø boû dôû nöûa chöøng, thì ví nhö keùo löûa, chöa noùng maø ngöøng laïi, tuy mong coù ñöôïc löûa, nhöng löûa khoù coù ñöôïc. Ñaây goïi laø thöïc haønh, coâng haïnh luoân tinh tieán”. Luaän: Khoâng meät moûi noùi ñeán trong naøy, laø neâu roõ söï tinh tieán khoâng gioáng nhö ngoaïi ñaïo, bôûi vì ñoái vôùi taát caû caùc phaùp, taát caû caùc haïnh ñeàu höôùng ñeán thieän, voán laø thaønh töïu haïnh khoâng thoái chuyeån. Nhö kinh noùi: “Caùc thaày Tyø kheo! Neáu chòu khoù tinh tieán, thì khoâng vieäc gì khoù”. Bôûi vì coù naêng löïc thaønh töïu khoâng thoái chuyeån, cho neân caàn phaûi tu taäp nuoâi döôõng toát theâm, nhö kinh noùi: “Vì vaäy caùc thaày caàn phaûi chòu khoù tinh tieán.” Laïi duøng thí duï bieåu hieän roõ raøng söï tinh tieán khoâng döøng nghæ, cho neân thaønh töïu naêng löïc coù thöøa, nhö kinh noùi: “Ví nhö doøng nöôùc nhoû, luoân luoân chaûy khoâng ngöøng, thì seõ coù naêng löïc, xuyeân thuûng caû ñaù cöùng.” Tieáp laø noùi ñeán sai laàm cuûa söï löôøi nhaùc, khoâng coù naêng löïc thöôøng xuyeân tinh tieán cho neân bò thoái chuyeån maát ñi nieäm xöù, vì vaäy taâm tueä khoâng theå thaønh töïu, döïa vaøo thí duï bieåu hieän roõ raøng, neân bieát. Nhö kinh noùi: “Neáu taâm cuûa haønh giaû, luoân luoân trong löôøi nhaùc, maø boû dôû nöûa chöøng…” Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc thöù naêm cuûa baäc Ñaïi nhaân laø khoâng queân yù nieäm. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Mong caàu thieän tri thöùc, mong caàu thieän hoã trôï, khoâng baèng ngöôøi luoân luoân, khoâng queân maát yù nieäm. Neáu ngöôøi coù thöïc haønh, khoâng queân maát yù nieäm, thì caùc giaëc phieàn naõo, khoâng theå naøo xaâm nhaäp. Vì vaäy caùc thaày thöôøng xuyeân caàn

phaûi thaâu nhieáp yù nieäm vaøo trong taâm. Neáu ngöôøi maát yù nieäm, thì maát caùc coâng ñöùc. Neáu nhö ngöôøi coù ñöôïc, söùc nhôù nghó kieân cöôøng, tuy vaøo giöõa ñaùm giaëc nhieãm tröôùc cuûa naêm duïc, maø khoâng bò laøm haïi. Ví nhö mang giaùp truï, tieán vaøo giöõa traän chieán, thì khoâng sôï haõi gì. Ñaây goïi laø coâng haïnh, khoâng queân maát yù nieäm" Luaän: Coâng ñöùc thöù naêm cuûa baäc Ñaïi nhaân laø khoâng queân maát yù nieäm, neâu roõ haïnh naøy laø ñöùng ñaàu trong taát caû caùc haïnh, voán coù naêng löïc phaù tan moïi söï oaùn thuø saâu naëng töø voâ thæ. ÔÛ trong taát caû caùc haïnh, noùi sô löôïc veà ba loaïi: 1. Haïnh mong caàu nghe phaùp, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Mong caàu thieän tri thöùc."

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 221

2. Haïnh beân trong kheùo tö duy, nhö kinh noùi: "Mong caàu thieän hoã trôï." 3. Haïnh mong caàu nhö phaùp tu taäp, nhö kinh noùi: "Mong caàu thieän hoã trôï." Laïi neâu roõ haïnh naøy laø ñöùng ñaàu, laø hôn haún trong caùc haïnh, nhö kinh noùi: "Khoâng baèng ngöôøi luoân luoân, khoâng queân maát yù nieäm". Coù naêng löïc ngaên chaën oaùn thuø saâu naëng töø voâ thæ, cho neân khoâng laøm toån haïi ba loaïi thieän caên. Nhö kinh noùi: "Neáu ngöôøi coù thöïc haønh, khoâng queân maát yù nieäm, thì caùc giaëc phieàn naõo, khoâng theå naøo xaâm nhaäp". Noùi laø phieàn naõo, voán neâu roõ söï meâ hoaëc roái loaïn trong taâm mình. Giaëc voán laø sai laàm töø beân ngoaøi tuï taäp maø phaùt sinh. Coøn neâu roõ khuyeán khích tu taäp khieán cho thaønh töïu yù nieäm töø ñaàu ñeán cuoái, cho neân neâu roõ ñeå ngaên chaën taâm nieäm khoâng coù tröôùc sau, nhö kinh noùi: "Vì vaäy caùc thaày thöôøng xuyeân caàn phaûi thaâu nhieáp yù nieäm vaøo trong taâm". Khoâng coù tröôùc sau cho neân laïc maát yù nieäm maø gaây ra nhieàu sai laàm, nhö kinh noùi: "Neáu ngöôøi maát yù nieäm, thì maát caùc coâng ñöùc". Ñoàng thôøi thaønh töïu nhieàu coâng ñöùc taäp hôïp caùc haïnh tuøy thuaän trong phaàn theá gian, nhö kinh noùi: "Neáu nhö ngöôøi coù ñöôïc, söùc nhôù nghó kieân cöôøng, tuy vaøo giöõa ñaùm giaëc, nhieãm tröôùc cuûa naêm duïc, maø khoâng bò laøm haïi". Voán coù söùc nhôù nghó kieân cöôøng, duõng maõnh tieán vaøo traän chieán khoâng coù gì sôï haõi, töông töï nhö phaùp vaäy. Nhö kinh noùi: "Ví nhö mang giaùp truï, tieán vaøo giöõa traän chieán, thì khoâng sôï haõi gì. Ñaây goïi laø coâng haïnh, khoâng queân maát yù nieäm." Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc thöù saùu baäc Ñaïi nhaân laø haïnh thieàn ñònh. Kinh: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö thaâu nhieáp taâm, thì taâm thuoäc veà ñònh, taâm ñaõ thuoäc veà ñònh, cho neân coù naêng löïc, bieát roõ töôùng caùc phaùp, sinh-dieät trong theá gian. Vì vaäy caùc thaày luoân luoân caàn phaûi tinh tieán, tu taäp caùc phaùp ñònh. Neáu ngöôøi ñaït ñöôïc ñònh, thì taâm khoâng phaân taùn. Ví nhö ngöôøi laøm ruoäng, tieác doøng nöôùc hoang phí, kheùo ñaép ñeâ ngaên ñaäp, ñeå giöõ laïi doøng nöôùc. Ngöôøi thöïc haønh tu taäp, vì doøng nöôùc trí tueä, coá gaéng tu thieàn ñònh, khieán cho khoâng roø maát. Ñaây goïi laø coâng haïnh, thöïc haønh caùc phaùp ñònh". Luaän: Coâng ñöùc thieàn ñònh cuûa baäc Ñaïi nhaân, ñoù laø taùm loaïi thieàn ñònh..., nhôø vaøo söï thaâu nhieáp yù nieäm maø phaùt sinh, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö thaâu nhieáp taâm, thì taâm thuoäc veà ñònh". Theá naøo laø thaâu nhieáp taâm thì coù naêng löïc phaùt sinh

thieàn ñònh? Bôûi vì neâu roõ thaâu nhieáp khaép taát caû moïi nôi cuûa haønh, voán laø duyeân ñoái trò vôùi moïi

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 222

hoaït ñoäng cuûa taâm. Sau ñoù tieán vaøo beân trong meàm moûng giöõ laáy söï vieäc, voán laø duyeân ñoái trò vôùi moïi hoaït ñoäng cuûa taâm. Luùc thaønh töïu söï ñoái trò veà nôi choán cuûa ba loaïi duyeân naøy, thì tieáp caän thieàn ñònh. Thieàn ñònh thaønh töïu, cho neân phaùt sinh taùc duïng cuûa quaû phöông tieän. Nhö kinh noùi: "Taâm ñaõ thuoäc veà ñònh, cho neân coù naêng löïc, bieát roõ töôùng caùc phaùp, sinh-dieät trong theá gian". Nhöng löôøi nhaùc khoâng tu taäp, cho neân chöôùng ngaïi ñeán phöông tieän, nhö kinh noùi: "Vì vaäy caùc thaày luoân luoân caàn phaûi tinh tieán, tu taäp caùc phaùp ñònh". Trong naøy noùi ñeán löôøi nhaùc coù ba loaïi: 1. Löôøi nhaùc vì khoâng an oån. 2. Löôøi nhaùc vì khoâng coù höùng thuù. 3. Löôøi nhaùc vì khoâng bieát sôï haõi. Theá naøo laø tu taäp ñeå ñoái trò taát caû? Ñaây laø neâu roõ söï tinh tieán tu taäp tieát cheá möùc ñoä aên uoáng-nguû nghæ, vaø ñieàu hoøa hôi thôû (A-na-ba-na), tinh tieán tu taäp hieåu bieát veà caùc phaùp ñònh, cho neân phaùt sinh coâng ñöùc trí tueä thoâng thaùi cho ñeán taän cuøng nguoàn goác cuûa khoå ñau, voán laø ñieàu raát hieám coù. Tinh tieán tu taäp quaùn saùt noãi khoå ñau cuûa sinh-giaø-beänh-cheát vaø noãi khoå ñau cuûa boán neõo aùc, maø mình chöa coù naêng löïc rôøi xa. Ñaây laø phaùp ñoái trò vôùi ba chöôùng ngaïi vì löôøi nhaùc. Laïi thaønh töïu coâng ñöùc tu taäp, cho neân khoâng coù gì ñeå ñoái trò. Nhö kinh noùi: "Neáu ngöôøi ñaït ñöôïc ñònh, thì taâm khoâng phaân taùn". Laïi duøng thí duï ñeå neâu roõ coâng ñöùc kheùo tu taäp, cho neân taêng tröôûng ñeán möùc cao nhaát, nhö kinh noùi neân bieát. Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc thöù baûy cuûa baäc Ñaïi nhaân laø haïnh trí tueä. Kinh: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö coù trí tueä, thì khoâng coù tham tröôùc, thöôøng töï mình suy xeùt, khoâng khieán coù sai soùt, vaäy thì ngöôøi nhö theá, ôû trong phaùp cuûa Ta, coù naêng löïc ñaït ñöôïc, giaûi thoaùt moïi phieàn naõo. Neáu khoâng haønh nhö vaäy, ñaõ khoâng phaûi ñaïo nhaân, cuõng khoâng phaûi baïch y, khoâng bieát goïi laø gì? Trí tueä thaät söï laø con thuyeàn raát vöõng chaéc, vöôït qua bieån meânh moâng cuûa sinh-giaø-beänh-cheát. Cuõng laø ngoïn ñeøn saùng, phaù boùng toái voâ minh; laø vò thuoác tuyeät dieäu, chöõa laønh moïi caên beänh; laø chieác rìu saéc beùn, chaët tan caây phieàn naõo. Vì vaäy caùc thaày neân duøng vaên-tö-tu tueä, maø töï taêng tröôûng mình. Neáu ngöôøi coù trí tueä soi chieáu thaät roõ raøng, tuy laø maét thòt maø chính laø ngöôøi saùng suoát, nhìn thaáy moïi söï vieäc. Ñaây goïi laø coâng haïnh, thöïc haønh tu trí tueä". Luaän: Coâng ñöùc trí tueä noùi ñeán trong naøy, laø ñoái vôùi chöôùng ngaïi veà nghóa chaân thaät vaø chöôùng ngaïi trong moïi söï vieäc cuûa theá gian luoân luoân coù naêng löïc xa lìa. Nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Neáu nhö coù

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 223

trí tueä, thì khoâng coù tham tröôùc". ÔÛ trong taát caû moïi luùc thöôøng tu döôõng taâm tueä, ñoù laø ñieàu khoù coù ñöôïc, nhö kinh noùi: "Thöôøng töï mình suy xeùt,

khoâng khieán coù sai soùt.” Laïi neâu roõ ñieàu khoù coù ñöôïc maø coù naêng löïc ñaït ñöôïc, thì ñoái vôùi Ñeä nhaát nghóa thaønh töïu ñöôïc haïnh xa lìa. Nhö kinh noùi: “Vaäy thì ngöôøi nhö theá, ôû trong phaùp cuûa Ta, coù naêng löïc ñaït ñöôïc, giaûi thoaùt moïi phieàn naõo”. Laïi neâu roõ khoâng coù töï taùnh cuûa tueä thì khoâng theå tieán vaøo trong phaùp xuaát theá gian vaø phaùp cuûa theá gian, bôûi vì khoâng thöïc haønh cho neân khoâng coù ñöôïc. Nhö kinh noùi: “Neáu khoâng haønh nhö vaäy, ñaõ khoâng phaûi ñaïo nhaân, cuõng khoâng phaûi baïch y, khoâng bieát goïi laø gì?” Laïi duøng boán loaïi thí duï, bieåu hieän roõ raøng boán loaïi coâng ñöùc, ñoù chính laø vaên-tö- tu-chöùng, nhö kinh noùi neân bieát. Noùi trí tueä chaân thaät, laø neâu roõ thaät söï coù naêng löïc ñoái trò. ÔÛ trong boán loaïi coâng ñöùc, thì coâng ñöùc thöù tö voán coù nghóa thuø thaéng nhaát veà töï lôïi ích cho mình. Ñoàng thôøi boán loaïi coâng ñöùc tu hoïc, ñoái vôùi caûnh giôùi beân trong maø coù söï soi chieáu giaùc ngoä, nhö kinh noùi: “Neáu ngöôøi coù trí tueä soi chieáu thaät roõ raøng, tuy laø maét thòt maø chính laø ngöôøi saùng suoát, nhìn thaáy moïi söï vieäc. Ñaây goïi laø coâng haïnh, thöïc haønh tu trí tueä.” Ñaõ noùi veà phaàn coâng ñöùc cuûa phöông tieän tröôûng döôõng. Tieáp theo noùi veà coâng ñöùc thöù taùm cuûa baäc Ñaïi nhaân laø thaønh töïu troïn veïn. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Neáu chaïy theo caùc loaïi hyù luaän thì taâm yù, luoân luoân bò hoãn loaïn, tuy laø xuaát gia maø vaãn khoâng ñöôïc giaûi thoaùt. Vì vaäy caùc thaày neân gaáp ruùt xa lìa taâm, taùn loaïn vaø hyù luaän. Neáu caùc thaày mong muoán, ñöôïc nieàm vui tòch dieät, thì chæ caàn nhanh choùng, dieät tai hoïa hyù luaän. Ñaây goïi laø coâng haïnh, thöïc haønh khoâng hyù luaän” Luaän: Coâng ñöùc thaønh töïu troïn veïn cuûa baäc Ñaïi nhaân, laø neâu roõ töï taùnh xa lìa, voán khoâng phaûi laø phaùp ñoái trò. Phaùp chöôùng ngaïi ñeán boán loaïi trí sai bieät voán laø phaân bieät vaø coù theå phaân bieät, nhö kinh noùi: “Caùc thaày Tyø kheo! Neáu chaïy theo caùc loaïi hyù luaän thì taâm yù, luoân luoân bò hoãn loaïn”. Trí tu ñaïo khoâng phaûi laø töï taùnh, nhö kinh noùi: “Tuy laø xuaát gia maø vaãn khoâng ñöôïc giaûi thoaùt”. Coøn laïi hai caâu laø khuyeán khích tu haïnh xa lìa, voán laø thaønh töïu haïnh khoâng coù hyù luaän. 1. Xa lìa töôùng coù ñoái ñaõi, bôûi vì coù töôùng cuûa caùc loaïi coâng ñöùc khaùc bieät, nhö kinh noùi: “Vì vaäy caùc thaày neân gaáp ruùt xa lìa taâm, taùn loaïn vaø hyù luaän.” 2. Xa lìa töôùng khoâng coù ñoái ñaõi, bôûi vì khoâng coù töôùng cuûa caùc loaïi coâng ñöùc khaùc bieät, nhö kinh noùi: “Neáu caùc thaày mong muoán, ñöôïc nieàm vui tòch dieät, thì chæ caàn nhanh choùng, dieät tai hoïa hyù luaän”. Neâu roõ

thöïc haønh thaønh töïu khaùc vôùi Theå taùnh, nhö kinh noùi: “Ñaây goïi laø coâng haïnh, thöïc haønh khoâng hyù luaän.” Ñaõ noùi veà phaàn thaønh töïu coâng ñöùc xuaát theá gian cuûa baäc Ñaïi nhaân. Tieáp theo noùi veà phaàn bieåu hieän roõ raøng coâng ñöùc raát saâu xa troïn veïn. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Ñoái vôùi nhöõng coâng ñöùc, luoân luoân neân nhaát taâm; töø boû moïi phoùng tuùng, nhö xa rôøi giaëc thuø. ÑöùcTheá Toân Ñaïi Bi ñaõ noùi veà caùc loaïi, coâng ñöùc vaø lôïi ích, ñeàu ñaõ xong heát roài, caùc thaày chæ heát loøng sieâng naêng maø thöïc haønh. Hoaëc ôû trong röøng nuùi, hoaëc ôû giöõa ñaàm vaéng, hoaëc ôû döôùi taùn caây, hay

tònh thaát vaéng laëng, nghó ñeán phaùp ñaõ thoï, ñöøng khieán cho queân maát, neân thöôøng khuyeân nhuû mình, tinh tieán maø tu taäp; ñöøng laøm gì toån haïi, ñeå moät ñôøi luoáng qua, sau naøy ñeán luùc cheát, phaûi buoàn phieàn aân haän! Ta nhö thaày thuoác gioûi, bieát beänh noùi vò thuoác, uoáng hay khoâng uoáng thuoác, khoâng phaûi loãi thaày thuoác. Laïi nhö ngöôøi daãn ñöôøng, thoâng thaïo moïi con ñöôøng, chæ roõ raèng ñöôøng ñi, nghe maø khoâng chòu ñi, loãi thuoäc ngöôøi ñi ñöôøng, chöù khoâng phaûi ngöôøi chæ". Luaän: Bieåu hieän roõ raøng coâng ñöùc raát saâu xa troïn veïn, coù hai loaïi troïn veïn bieåu hieän roõ raøng veà hai loaïi coâng ñöùc raát saâu xa. 1. coâng ñöùc troïn veïn cuûa Nhö Lai ñaõ phaân tích roõ raøng ñeå giaûng giaûi caùc phaùp, bieåu hieän roõ raøng coâng ñöùc raát saâu xa veà söï phaân tích roõ raøng ñeå giaûng giaûi caùc phaùp, chöù khoâng phaûi laø söï giaûng giaûi bình thöôøng. 2. Coâng ñöùc troïn veïn cuûa söï tu haønh caùc haïnh Boà-taùt vaø tu taäp caùc phaùp theá gian, bieåu hieän roõ raøng veà nhöõng coâng ñöùc raát saâu xa khaùc voán cuõng thöôøng xuyeân tu taäp. Hai loaïi coâng ñöùc tu haønh naøy nhö treân ñaõ noùi, trong moãi moät loaïi ñeàu tu hai loaïi coâng ñöùc nhö vaäy, neân bieát. Coâng ñöùc thöôøng tu taäp noùi trong ñoaïn naøy, laø tu taäp vôùi taâm Ñeä nhaát nghóa, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo! Ñoái vôùi nhöõng coâng ñöùc, luoân luoân neân nhaát taâm". Bôûi vì xa lìa nhaát taâm thì töông töï vôùi vieäc laøm traùi ngöôïc nhau, voán nhö giaëc thuø, nhö kinh noùi: "Töø boû moïi phoùng tuùng, nhö xa rôøi giaëc thuø". Taâm Ñaïi Bi khoâng giôùi haïn phaân chia luoân luoân laøm lôïi ích troïn veïn cho ñeán cuoái cuøng, nhö kinh noùi: "Ñöùc Theá Toân Ñaïi Bi ñaõ noùi veà caùc loaïi, coâng ñöùc vaø lôïi ích, ñeàu ñaõ xong heát roài." Tieáp theo laïi noùi roäng veà coâng ñöùc thöôøng tu taäp, coù baûy loaïi veà töôùng tu taäp: 1. Tu nhö theá naøo? Neâu roõ thöôøng tu taäp chòu khoù thöïc haønh, nhö

kinh noùi: "Caùc thaày chæ heát loøng sieâng naêng maø thöïc haønh." 2. Tu ôû nôi choán naøo? Neâu roõ nôi khoâng coù gì raéc roái, nhö kinh noùi: "Hoaëc ôû trong röøng nuùi, hoaëc ôû giöõa ñaàm vaéng, hoaëc ôû döôùi taùn caây, hay tònh thaát vaéng laëng." 3. Tu nhöõng ñieàu gì? Neâu roõ tu phaùp chaân thaät khoâng coù hai yù nieäm, nhö kinh noùi: "Nghó ñeán phaùp ñaõ thoï." 4. Taïi sao phaûi tu? Bôûi vì tu khieán cho hieän roõ tröôùc maét, nhö kinh noùi: "Ñöøng khieán cho queân maát." 5. Tu theo phöông phaùp naøo? Nhö kinh noùi: "Neân thöôøng khuyeân nhuû mình, tinh tieán maø tu taäp." 6. Ñoái vôùi phaùp töông töï nhö soáng caûnh thanh thaûn vaéng laëng, taâm xa lìa ñeán möùc cao nhaát, nhö kinh noùi: "Ñöøng laøm gì toån haïi, ñeå moät ñôøi luoáng qua." 7. Vaøo luùc cuoái ñôøi töï bieát thì moïi vieäc coøn laïi duø hoái haän cuõng khoâng kòp nöõa, nhö kinh noùi: "Sau naøy ñeán luùc cheát, phaûi buoàn phieàn aân haän." Tieáp theo noùi roäng veà coâng ñöùc troïn veïn cuûa Nhö Lai ñaõ phaân tích roõ raøng ñeå giaûng giaûi caùc phaùp, neâu roõ hai loaïi töôùng troïn veïn: 1. Thuyeát phaùp giaùo hoùa troïn veïn, voán töông öng khoâng coøn soùt laïi gì, nhö kinh noùi: "Ta nhö thaày thuoác gioûi, bieát beänh noùi vò thuoác, uoáng hay khoâng uoáng thuoác, khoâng phaûi loãi thaày thuoác." 2. Mang laïi yù nieäm troïn veïn, bôûi vì phaùp cöùu ñoä töông öng khoâng coøn soùt laïi gì, nhö kinh noùi:

“Laïi nhö ngöôøi daãn ñöôøng, thoâng thaïo moïi con ñöôøng, chæ roõ raøng ñöôøng ñi, nghe maø khoâng chòu ñi, loãi thuoäc ngöôøi ñi ñöôøng, chöù khoâng phaûi ngöôøi chæ.” Uoáng vaø khoâng uoáng… noùi trong naøy, laø neâu roõ Nhö Lai khoâng coù gì sai soùt trong hai loaïi troïn veïn, khoâng heà phuï loøng ñoái vôùi phaùp theá gian cuûa chuùng sinh. Tieáp theo noùi veà phaàn bieåu hieän roõ raøng quyeát ñònh chöùng nhaäp. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Neáu ñoái vôùi boán Ñeá nhö Khoå…, ai coøn coù nghi ngôø thì coù theå nhanh choùng maø hoûi, khoâng ñöôïc oâm loøng ngôø vöïc maø khoâng mong caàu giaûi toûa. Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi leân ba laàn nhö vaäy, nhöng moïi ngöôøi khoâng coù ai thöa hoûi ñieàu gì. Vì sao nhö vaäy? Bôûi vì moïi ngöôøi khoâng coù gì nghi ngôø. Luùc aáy A Naäu Laâu Ñaø quaùn saùt taâm tö moïi ngöôøi, beøn thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Maët traêng coù theå laøm cho noùng leân, maët trôøi coù theå laøm cho laïnh ñi, nhöng Ñöùc Phaät thuyeát giaûng boán Ñeá thì

SOÁ 1529 - LUAÄN DI GIAÙO KINH 226

khoâng theå naøo laøm cho khaùc ñöôïc, Ñöùc Phaät thuyeát veà Khoå ñeá thì thaät söï laø khoå chöù khoâng theå laøm cho vui ñöôïc, Taäp thaät söï laø nhaân laïi khoâng coù nhaân naøo khaùc ñöôïc, neáu khoå tröø dieät thì chính laø nhaân tröø dieät, bôûi vì nhaân tröø dieät cho neân quaû tröø dieät, ñaïo lyù cuûa söï dieät khoå thaät söï laø ñaïo lyù chaân thaät chöù khoâng coù ñaïo lyù naøo khaùc nöõa. Thöa Ñöùc Theá Toân! Caùc Tyø kheo naøy ôû trong boán Ñeá quyeát ñònh khoâng coù gì nghi ngôø”. Luaän: Quyeát ñònh chöùng nhaäp, laø neâu roõ ôû trong phaùp ñaõ chöùng thaønh töïu quyeát ñònh khoâng coù gì nghi ngôø. Trong ñoaïn naøy coù nghóa thaâu nhieáp ba phaàn, neâu roõ quyeát ñònh khoâng coù gi nghi ngôø: 1. Phaàn gôïi môû roõ raøng phöông tieän. 2. Phaàn thaønh töïu ñaày ñuû. 3. Phaàn thuyeát giaûng phaân bieät. Phaàn gôïi môû roõ raøng phöông tieän, voán neâu roõ ôû nôi caùc phaùp chaân thaät ñaõ gôïi môû roõ raøng, bôûi vì phaùp aáy chính laø ngöôøi tu haønh luoân luoân quaùn saùt vaø döïa vaøo ñeå phaùt khôûi coâng haïnh, nhö kinh noùi: “Caùc thaày Tyø kheo! Neáu ñoái vôùi boán Ñeá nhö Khoå…” ÔÛ trong boán Ñeá thì phaùp coù thöïc haønh vaø khoâng coù thöïc haønh, laø neâu roõ phaïm vi coù nghi ngôø vaø khoâng coù nghi ngôø, nhö kinh noùi: “Ai coøn coù nghi ngôø thì coù theå nhanh choùng maø hoûi, khoâng ñöôïc oâm loøng ngôø vöïc maø khoâng mong caàu giaûi toûa”. Nhanh choùng hoûi laø neâu roõ hai loaïi saép ñeán luùc troïn veïn, nhö tröôùc ñaõ noùi veà hai loaïi söï vieäc troïn veïn. Khoâng ñöôïc oâm loøng ngôø vöïc, laø ñoái vôùi caùch nhìn veà boán Ñeá khoâng coù thöïc haønh vaø tu haønh veà boán Ñeá coù thöïc haønh, hai vaán ñeà ñoù traùi ngöôïc nhau ñeàu khoâng ñöôïc nghi ngôø. Phaàn thaønh töïu ñaày ñuû, neâu roõ coù ba loaïi: Moät-Neâu roõ phaùp luaân thaønh töïu ñaày ñuû bôûi vì ba laàn chuyeån phaùp luaân thaät söï, nhö kinh noùi: “Luùc baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi leân ba laàn nhö vaäy”. Hai-Neâu roõ phaùp chöùng ngoä thaønh töïu ñaày ñuû, nhö kinh noùi: “Nhöng moïi ngöôøi khoâng coù ai thöa hoûi ñieàu gì”. Ba-Neâu roõ söï quyeát ñoaùn thaønh töïu ñaày ñuû coâng ñöùc, nhö kinh noùi: “Vì sao nhö vaäy? Bôûi vì moïi ngöôøi khoâng coù gì nghi ngôø”. Phaàn thuyeát giaûng phaân bieät, neâu roõ baäc Thöôïng thuû trong Ñaïi chuùng aáy, bieát roõ taâm

haønh cuûa Ñaïi chuùng quyeát ñònh thaønh töïu. Laïi coøn bieát roõ raøng ñaõ chöùng ñöôïc nghóa lyù chaân thaät, giaûng giaûi phaân bieät nhöõng ñieàu aáy ñeå traû lôøi Ñöùc Nhö Lai, nhö kinh noùi: “Luùc aáy A Naäu Laâu Ñaø quaùn saùt taâm tö moïi ngöôøi…” Maët traêng-maët trôøi coù theå laøm cho noùng leân-laïnh ñi, laø neâu roõ ñoái vôùi söï quaùn saùt thöïc haønh traùi-thuaän trong boán Ñeá khoâng theå naøo khaùc ñöôïc. Thaät söï laø khoå chöù khoâng theå laøm cho vui ñöôïc, laø bôûi vì Ñöùc Phaät thuyeát giaûng veà khoå-vui thì taát caû ñeàu chaân thaät chöù khoâng theå ñoåi khaùc. Laïi khoâng coù nhaân naøo khaùc ñöôïc, laø neâu

roõ khoå bò dieät tröø ñeàu voán coù nhaân cuûa chính noù. Vaû laïi, neâu roõ dieät vaø ñaïo cuøng laø quaùn saùt töï taùnh. Quyeát ñònh laø bôûi vì nhaân-quaû cuûa khoå-vui quyeát ñònh phuø hôïp vôùi haønh nghieäp. Khoâng coù nghi ngôø, laø bôûi vì nghóa khoâng coù gì sai khaùc vaø khoâng coù gì soùt laïi. Ñaõ noùi veà phaàn bieåu hieän roõ raøng quyeát ñònh chöùng nhaäp. Tieáp theo noùi veà phaàn phaân bieät chöa ñeán vaøo söï chöùng ngoä cao nhaát ñeå ñoaïn tröø nghi ngôø. Kinh: “ÔÛ trong Ñaïi chuùng naøy, ngöôøi naøo ñaõ laøm chöa hoaøn taát, thaáy Ñöùc Phaät dieät ñoä thì ñang phaùt sinh nieàm bi caûm voâ cuøng. Neáu coù ngöôøi baét ñaàu tieán vaøo phaùp, nghe nhöõng lôøi Ñöùc Phaät ñaõ daïy thì ñeàu ñöôïc ñoä thoaùt. Ví nhö ñeâm khuya ñöôïc aùnh saùng chôùp leân thì thaáy ñöôïc ñöôøng ñi. Neáu ngöôøi naøo vieäc laøm ñaõ hoaøn taát, ñaõ vöôït qua bieån khoå thì hoï chæ nghó nhö vaäy: Ñöùc Theá Toân dieät ñoä sao maø nhanh choùng quaù!” Luaän: Phaân bieät chöa tieán vaøo söï chöùng ngoä cao nhaát, coù ba loaïi phaân bieät, bieåu hieän roõ raøng vì chöa tieán vaøo phaùp cao nhaát. Ñoù laø: 1. ÔÛ trong phaïm vi thôøi gian tu boán Ñeá coù thöïc haønh, chöa tieán vaøo trong phaùp cao nhaát, nhö kinh noùi: “ÔÛ trong Ñaïi chuùng naøy, ngöôøi naøo ñaõ laøm chöa hoaøn taát, thaáy Ñöùc Phaät dieät ñoä thì ñang phaùt sinh nieàm bi caûm voâ cuøng”. 2. ÔÛ trong thôøi gian kieán ñaïo ñoái vôùi boán Ñeá khoâng coù thöïc haønh thì nhanh choùng ñöôïc quyeát ñònh, neâu roõ phaàn phaùp tu taäp khoâng gioáng nhau, caùch xa phaùp cao nhaát caøng xa hôn, nhö kinh noùi: “Neáu coù ngöôøi baét ñaàu tieán vaøo phaùp, nghe nhöõng lôøi Ñöùc Phaät ñaõ daïy thì ñeàu ñöôïc ñoä thoaùt”. Laïi duøng thí duï neâu roõ veà nghóa kieán ñaïo nhanh choùng ñöôïc quyeát ñònh, neân bieát. Nhö kinh noùi: “Ví nhö ñeâm khuya ñöôïc aùnh saùng chôùp leân thì thaáy ñöôïc ñöôøng ñi”. 3. ÔÛ trong phaàn vò khoâng coøn duïng coâng-khoâng coøn hoïc ñaïo, thì hai töôùng traùi ngöôïc aáy ñoái vôùi caûnh giôùi cuûa phaùp cao nhaát, vaãn coù söï nghi ngôø vi teá. Laïi coù nghóa khaùc, bôûi vì ôû trong phaàn vò cuûa mình thaáy Ñöùc Phaät dieät ñoä nhanh choùng quaù, nhö kinh noùi: “Neáu ngöôøi naøo vieäc laøm ñaõ hoaøn taát, ñaõ vöôït qua bieån khoå thì hoï chæ nghó nhö vaäy: Ñöùc Theá Toân dieät ñoä sao maø nhanh choùng quaù!” Tieáp theo noùi veà phaàn giuùp ñoaïn tröø moïi söï nghi ngôø. Kinh: “A Naäu Laâu Ñaø tuy noùi laø trong Ñaïi chuùng thaûy ñeàu hieåu roõ raøng nghóa lyù cuûa boán Thaùnh Ñeá, nhöng Ñöùc Theá Toân muoán laøm cho caùc Ñaïi chuùng naøy ñeàu ñöôïc kieân coá, cho neân Ngaøi ñem taâm Ñaïi bi tieáp tuïc giaûi thích cho moïi ngöôøi: Caùc thaày Tyø kheo, ñöøng oâm loøng ñau

thöông buoàn phieàn! Neáu Ta truù ôû theá gian moät kieáp thì ñeán luùc cuõng seõ hoaïi dieät, hoäi tuï maø khoâng chia ly thì roát cuoäc khoâng theå naøo coù ñöôïc. Phaùp lôïi mình vaø lôïi cho ngöôøi ñeàu ñaày ñuû, neáu Ta truù laâu daøi thì cuõng khoâng lôïi ích gì. Nhöõng ai caàn phaûi ñoä, hoaëc treân coõi trôøi hay giöõa loaøi ngöôøi, Ta ñeàu ñaõ hoùa ñoä taát caû. Nhöõng ngöôøi chöa ñöôïc ñoä thì Ta cuõng ñaõ laøm cho hoï coù nhaân duyeân ñöôïc ñoä. Töø nay veà sau caùc ñeä töû cuûa Ta laàn löôït trao nhau maø thöïc haønh, vaäy thì Phaùp thaân cuûa Nhö Lai maõi maõi thöôøng truù maø khoâng hoaïi dieät". Luaän: Trong ñoaïn naøy noùi ñeán ñoaïn tröø nghi ngôø, laø ñoaïn tröø nghi ngôø cuûa nhöõng ngöôøi sieâu vieät trong Ñaïi chuùng, ôû trong phaàn vò cuûa mình tröôùc ñoù ñaõ coù söï thaønh töïu, nhö kinh noùi: "A Naäu Laâu Ñaø tuy noùi laø trong Ñaïi chuùng thaûy ñeàu hieåu roõ raøng nghóa lyù cuûa boán Thaùnh Ñeá". Laïi khieán cho thaønh töïu ñeán möùc cao nhaát, ñoái vôùi söï giaùc ngoä aáy cuoái cuøng troïn veïn khoâng lui suït, vì vaäy Nhö Lai duøng taâm Ñaïi Bi voâ cuøng cao caû, khoâng giöõ laáy phaùp cao nhaát cho rieâng mình, nhö kinh noùi: "Nhöng Ñöùc Theá Toân muoán laøm cho caùc Ñaïi chuùng naøy ñeàu kieân coá, cho neân Ngaøi ñem taâm Ñaïi Bi tieáp tuïc giaûi thích cho moïi ngöôøi". Giaûi thích theá naøo? Giaûi thích veà coâng ñöùc höõu vi, bôûi vì mình vaø ngöôøi ñeàu hoaïi dieät. Mình vaø ngöôøi laø söï khaùc bieät giöõa ngöôøi noùi vaø ngöôøi nghe, nhö kinh noùi: "Caùc thaày Tyø kheo, ñöøng oâm loøng ñau thöông buoàn phieàn! Neáu Ta truù ôû theá gian moät kieáp thì ñeán luùc cuõng seõ hoaïi dieät, hoäi tuï maø khoâng chia ly thì roát cuoäc khoâng theå naøo coù ñöôïc". Laïi giaûi thích veà phaùp moân thöôøng truù baát dieät, nhö kinh noùi: "Phaùp lôïi mình vaø lôïi cho ngöôøi ñeàu ñaày ñuû". Laïi giaûi thích veà vieäc laøm lôïi ích cho ngöôøi ñaõ troïn veïn khoâng laøm theâm ñieàu gì nöõa, nhö kinh noùi: "Neáu Ta truù laâu daøi thì cuõng khoâng ích lôïi gì". Laïi giaûi thích veà vieäc laøm lôïi ích cho mình thì töø trong taát caû moïi ngöôøi, ñaõ troïn veïn khoâng laøm theâm ñieàu gì nöõa, nhö kinh noùi: "Nhöõng ai caàn phaûi ñoä, hoaëc treân coõi trôøi hay giöõa loaøi ngöôøi Ta ñeàu ñaõ hoùa ñoä taát caû". Laïi giaûi thích veà nhöõng ai chöa tu taäp, döïa vaøo phaùp moân baát dieät, coù theå laøm nhaân duyeân ñöôïc hoùa ñoä, nhö kinh noùi: "Nhöõng ngöôøi chöa ñöôïc ñoä thì Ta cuõng ñaõ laøm cho hoï coù nhaân duyeân ñöôïc ñoä". Laïi coù nghóa khaùc laø ôû trong phaùp cao nhaát neáu ngöôøi naøo chöa ñöôïc hoùa ñoä, thì döïa vaøo phaùp moân thöôøng truù maø ñöôïc hoùa ñoä. Laïi giaûi thích veà coâng ñöùc truù trì khoâng hoaïi dieät, trong ñoù coù hai loaïi: 1. Truù trì ôû trong phaàn nhaân, bôûi vì luoân luoân tu taäp khoâng hoaïi dieät, tu taäp khoâng giaùn ñoaïn, nhö kinh noùi: "Töø nay veà sau caùc ñeä töû cuûa Ta laàn löôït trao nhau maø thöïc haønh". 2. Truù trì ôû trong phaàn quaû, laø bieåu hieän luoân luoân khoâng hoaïi dieät,

nhö kinh noùi: "Vaäy thì Phaùp thaân cuûa Nhö Lai thöôøng truù maø khoâng hoaïi dieät". Coâng ñöùc cuûa hai loaïi truù trì khoâng hoaïi dieät naøy, neâu roõ veà phaùp

cao nhaát coù naêng löïc ñoaïn tröø nghi ngôø, neân bieát. Tieáp theo laø noùi laïi töôùng voâ thöôøng cuûa coâng ñöùc höõu vi. Kinh: “Vì vaäy, caùc thaày neân bieát raèng cuoäc ñôøi ñeàu laø voâ thöôøng, hoäi tuï chaéc chaén coù chia ly, ñöøng oâm naëng öu saàu phieàn muoän! Töôùng traïng cuoäc ñôøi nhö vaäy, neân chòu khoù tinh tieán sôùm caàu ñöôïc giaûi thoaùt, duøng aùnh saùng trí tueä dieät tröø moïi boùng toái si meâ, cuoäc ñôøi thaät söï nguy khoán mong manh, khoâng coù gì beàn vöõng an toaøn, nay Ta ñöôïc dieät ñoä gioáng nhö tröø ñöôïc caên beänh tai aùc. Ñaây laø ñoà vaät ñaày toäi loãi xaáu xa caàn phaûi xaû boû, giaû danh laø thaân, chìm trong bieån roäng cuûa sinh-giaø-beänh- cheát, coù ngöôøi naøo trí tueä ñöôïc tröø dieät noù, gioáng nhö gieát cheát giaëc thuø maø khoâng hoan hyû?” Luaän: Trong ñoaïn naøy vì sao noùi laïi töôùng voâ thöôøng cuûa coâng ñöùc höõu vi? Bôûi vì neâu roõ ôû taïi nôi naøy khuyeán khích tu haïnh chaùn ngaùn maø xa lìa söï soáng cuûa theá gian, cho neân ñöôïc giaûi thoaùt ngay trong töôùng höõu vi, nhö kinh noùi: “Vì vaäy, caùc thaày neân bieát raèng cuoäc ñôøi ñeàu laø voâ thöôøng…” cho ñeán “… sôùm caàu ñöôïc giaûi thoaùt”. Laïi neâu roõ söï thaønh töïu veà quaùn saùt voâ Ngaõ ñuùng nhö thaät, cho neân coù naêng löïc dieät tröø kieán chaáp caên baûn veà Ngaõ vaø Ngaõ sôû, nhö kinh noùi: “Duøng aùnh saùng trí tueä dieät tröø moïi boùng toái si meâ”. Bôûi vì caùc phaùp nhö AÁm-Nhaäp… thaät söï khoâng heà coù thaät, nhö kinh noùi: “Cuoäc ñôøi thaät söï nguy khoán mong manh, khoâng coù gì beàn vöõng an toaøn”. Laïi neâu roõ Nhö Lai laø baäc Ñaïi Sö cöùu ñoä theá gian ñaõ chöùng ngoä roõ raøng tai hoïa ñaùng lo sôï aáy, nhö kinh noùi: “Nay Ta ñöôïc dieät ñoä gioáng nhö tröø ñöôïc caên beänh tai aùc”. Laïi noùi veà töôùng tai hoïa ñaùng nhaøm chaùn voâ cuøng, chæ coù trí tueä môùi coù naêng löïc tröø dieät, neâu roõ khuyeán khích tu trí tueä dieät tröø phaùp ñoái ñaõi, ñaït ñöôïc phaùp khoâng coù ñoái ñaõi hieän roõ tröôùc maét, nhö kinh noùi: “Ñaây laø ñoà vaät ñaày toäi loãi xaáu xa…” Tieáp theo noùi veà phaàn Voâ Ngaõ thanh tònh xa lìa caùc loaïi töï taùnh. Kinh: “Caùc thaày Tyø kheo! Luoân luoân neân nhaát taâm, chòu khoù caàu mong ñaïo, xuaát theá gian cao caû! Taát caû caùc phaùp ñoäng-baát ñoäng cuûa theá gian, ñeàu laø töôùng muïc naùt, huûy hoaïi khoâng an toaøn. Caùc thaày haõy döøng laïi, ñöøng noùi theâm gì nöõa, thôøi giôø saép ñi qua, Ta ñang muoán dieät ñoä! Ñaây laø lôøi daïy baûo, khuyeân nhuû laàn cuoái cuøng, cho ñeä töû cuûa Ta!” Luaän: Trong naøy noùi ñeán caùc loaïi töï taùnh, laø ôû trong phaùp naêm AÁm cuûa thaân, gaây ra caùc loaïi kieán chaáp tai hoïa, voán laø chöôùng ngaïi do voïng töôûng veà töï taùnh, ñeå ñoái trò chöôùng ngaïi naøy, nhö kinh noùi: “Caùc thaày

Tyø kheo! Luoân luoân neân nhaát taâm”. Laïi bôûi vì nhaát taâm vôùi trí tueä ñuùng nhö thaät thì khoù coù theå ñaït ñöôïc, nhö kinh noùi: “Chòu khoù caàu mong ñaïo, xuaát theá gian cao caû”. Laïi neâu roõ tröø ra trí tueä ñuùng nhö thaät thì taát caû caùc phaùp ñoái ñaõi nhau ñeàu laø voâ thöôøng, laø neâu roõ veà danh töôùng cuûa caùc phaùp, neân bieát. Nhö kinh noùi: “Taát caû caùc phaùp ñoäng-baát ñoäng cuûa theá gian, ñeàu laø töôùng muïc naùt, huûy hoaïi khoâng an toaøn”. Ñoäng vaø baát ñoäng noùi trong naøy, nghóa laø söï khaùc bieät veà töôùng tónh-loaïn cuûa ba coõi. Voâ Ngaõ thanh tònh laø neâu roõ caûnh giôùi vaéng laëng ôû trong phaùp vaéng

laëng saâu thaúm voâ cuøng, nhö kinh noùi: “Caùc thaày haõy döøng laïi…” Haõy döøng laïi ñöøng noùi gì, laø khuyeân nhuû maø neâu roõ veà ba nghieäp khoâng coøn dao ñoäng, ñaây laø Voâ Ngaõ tòch dieät töông öng vôùi caên khí cuûa thaân. Lôøi daïy baûo khuyeân nhuû laàn cuoái cuøng, laø chính thöùc bieåu hieän veà nghóa cuûa Di Giaùo, nghóa cuûa lôøi Di Giaùo naøy ôû trong phaùp truù trì laø thuø thaéng cao caû, bôûi vì ñoù laø giaùo phaùp ñeå laïi cho ñôøi sau.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.